

Nová nemocnica – historická zmena, vstup do tretieho tisícročia

Ako sme už v MESTSKÝCH NOVINÁCH informovali, 19. decembra 2018 vláda Slovenskej republiky schválila zámer postaviť v Martine na Malej hore východne od areálu Jesseniovej lekárskej fakulty UK novú univerzitnú nemocnicu za cca 200 mil. eur. Jej areál bude mať plochu približne 84 000 m². Bude to štátna nemocnica určená predovšetkým pre akútnych pacientov, ktorým poskytne starostlivosť na európskej úrovni. Zdrojom financovania bude úver z Európskej investičnej banky.

Ako informovala MN členka autorského kolektívu projektu nemocnice z Jesseniovej lekárskej fakulty Martina Antošová, „návrh pre EIB predstavil špičkové prostredie, v ktorom pracujú zdravotnícki profesionáli, podieľajúci sa na vzdelávanie a výchove ďalšej generácie lekárov, zubných lekárov, ošetrovateliek/ošetrovateľov, pôrodných asistentiek a ďalších, pričom využívajú najmodernejšie sofistikované technológie a postupy, vrátane simulačných a virtuálnych tréningových centier. Zároveň bola nemocnica

predstavená ako „research hospital“, t.j. nemocnica, ktorá je otvorená vede, podporuje biomedicínsky výskum a vývoj a aplikuje jeho výsledky do praxe. Toto štandardné nemocnice, vrátane nemocnice novej generácie zabezpečujú len okrajovo, resp. vôbec.

Okrem kompaktného monobloku nemocnice s parkovacími plochami a heliportami bude na Malej hore zrealizovaný aj projekt tzv. biobanky. Podľa informácie M. Antošovej, biobanka predstavuje samostatný projekt, v ktorom sú okrem MZ SR a našej lekárskej fakulty zapojení aj odborníci z Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, zo Žilinskej univerzity v Žiline, Národného onkologického ústavu, Slovenskej akadémie vied ako aj experti zo zahraničia. Začiatok výstavby biobanky je plánovaný v treťom kvartáli tohto roku. (Podrobný popis celého projektu novej univerzitnej nemocnice na Malej hore predstavujeme na nasledujúcich stranách MESTSKÝCH NOVÍN.)

Autor: Michal Beňadik

Vizualizácia: Pantograph Brezno

Editoriál

Milí čitatelia, dnes vám prinášame v doteraz nepublikovanej šírke bohatý materiál o novej univerzitnej nemocnici. Investícia desaťročia či storočia? - Jasné je, že zmení nielen 130-ročnú nemocnicu a jej služby, ale aj tvár a koncepciu mesta. Všímame si aj menšie riešenia pre občanov a opäť veľký priestor majú ich názory a požiadavky. Tomu zodpovedá aj priestor aktuálnym informáciám radnice a tradične množstvo príspevkov zo športu a kultúry. Osobitne spomeňme exkluzívny rozhovor s predsedníčkou jubilujúcej 150-ročnej Živeny M. Vášáryovou. Novinkou je malá sonda do života „klasického“ martinského gymnázia a jeho mládeže a opäť aj mimoriadny priestor pre Vrútky a Vrútočanov. Bodka v podobe humoru a pohody, prirodzene, nemôže chýbať. :)

Mgr. MARTIN KALNICKÝ

Martinská Živena oslávi 150 rokov

Exkluzívny rozhovor s Magdou Vášáryovou

Play-off odštartuje už 1. februára

Hokejoví „rytieri“ by radi potvrdili kvalitu

Ako sa darí Lokomotíve Vrútky?

Ciele kolkárov a kolkárov sú rozdielne

Nová univerzitná nemocnica na Malej hore – investícia storočia

Miesto výstavby:

Malá hora (východne od Biomedicínskeho centra)

Celková hodnota diela:

cca 200 mil. eur

Počet lôžok: 403

Počet zamestnancov: 1400

Termín: 2019-2022

Začiatok výstavby:

4. kvartál 2019

Zámer postaviť v Martine na Malej hore novú univerzitnú nemocnicu dostal „zelenú“ uznesením vlády SR 19. decembra 2018. S ohľadom na mimoriadnu kvalitu projektu i strategický význam pre Martin sa nemu dnes vraciame podrobne. Požiadali sme o stanoviská všetkých zainteresovaných, aby čitateľovi MESTSKÝCH NOVÍN osvetlili zámer v širokých súvislostiach.

Ministerstvo vidí trojročný termín ako reálny

Hovorkyňa Ministerstva zdravotníctva SR Zuzana Eliášová uviedla v odpovedi na otázky MN nasledovné: - Slovensko si zaslúži mať špičkové kvalitné nemocnice rozložené rovnomerne po celej krajine – v Bratislave, Martine, B. Bystrici a v Košiciach. Po dohode so zástupcami Jesseniovej lekárskej fakulty v Martine sme identifikovali najvhodnejšie miesto na výstavbu tzv. nemocnice budúcej generácie. Prezentované riešenia a východiská v materiáli, ktorý vláda schválila na svojom poslednom zasadnutí pred sviatkami, sú predstavené ako najefektívnejšie riešenia podložené analýzami. V Martine je takisto výučbová základňa pre mladých medikov, sú to budúce generácie, ktoré sa budú starať o pacientov a zaslúžia si mať adekvátne podmienky na svoj

rozvoj. Pri súčasnom zabezpečení spolupráce s akademickou obcou v oblasti vedy a výskumu bude v danom zdravotníckom zariadení zabezpečené vysokokvalitné vzdelávanie, výskum pre budúce generácie zdravotníckych pracovníkov spolu s vysokokvalitnou zdravotnou starostlivosťou pre pacientov nielen žilinského regiónu.

Na otázku, ako hodnotí pripravenosť tejto investičnej akcie a možnosti jej realizácie do troch rokov, Z. Eliášová odpovedala:

- Za súčasného nastavenia a podmienok sú v materiáli prezentované riešenia a východiská podložené vykonanými analýzami najefektívnejšie a časovo realizovateľné v uvedených časových intervaloch.

Univerzitná nemocnica – benefity pre všetkých

Na otázky MN odpovedal aj generálny riaditeľ Univerzitnej nemocnice Martin MUDr. Dušan Krkoška, PhD., MBA.

Ktoré problémy terajšej Univerzitnej nemocnice v Martine rieši projekt novej nemocnice?

Výstavba novej nemocnice sa riešila cca 40 rokov, no až teraz sa bude konečne stavať...

- Súčasná infraštruktúra Univerzitnej nemocnice v Martine vychádza z jej 130-ročnej histórie a je postavená na pavilónovom usporiadaní budov, v ktorých sídlia jednotlivé kliniky a oddelenia. Vzhľadom na vek jednotlivých pavilónov je finančne náročnejšie zabezpečiť technické štandardy, ktoré sú dnes nevyhnutné pre fungovanie moderného zdravotníckeho zariadenia. Z tohto pohľadu je jednoduchšie investovať do výstavby novej nemocnice takpovediac „na zelenej lúke“. Model tzv. monobloku je benefitom najmä v oblasti manažmentu pacientov. Dnes je ich presúvanie sa na vyšetrenia medzi jednotlivými pracoviskami nekomfortné a zdĺhavé. Keď bude nemocnica sústredená v jednom objekte, manažment pacienta bude výrazne jednoduchší.

V súčasnom areáli UNM vznikne samostatná detská univerzitná nemocnica

Prinesie to nielen väčší komfort pacientom, ale zjednoduší a zefektívni prácu aj zdravotníkom. Samostatnou devízou bude tiež užšie prepojenie novej nemocnice na biomedicínsky výskum s priamym dopadom na liečebno-preventívnu starostlivosť o našich pacientov.

Ako je projekt novej nemocnice zladený s jestvujúcim areálom UNM? Čo ostane zo starej pre UNM resp. zdravotníctvo, ako sa bude riešiť zamestnanosť?

- Konceptia novej univerzitnej nemocnice predpokladá, že v súčasnom areáli UNM vznikne samostatná detská univerzitná nemocnica, ktorá bude poskytovať komplexnú zdravotnú starostlivosť o detských pacientov. Časť pavilónov sa prebuduje tak, aby vznikli chronické a paliatívne lôžka, ktorých je v systéme zdravotnej starostlivosti aktuálne veľký nedostatok. Mnohí naši zdravotnícki zamestnanci získajú vybudovaním novej nemocnice moderné priestory na výkon svojho povolania, čo sa stretáva s pozitívnou odozvou.

Nová kvalita medicíny pre všetkých

Za autorský kolektív projektu sme oslovili Mgr. Martinu Antošovú, PhD., MBA, z kancelárie európskych a národných

projektov JLF UK v Martine.

V čom je tento projekt unikátny natoľko, že zaujal aj Európsku investičnú banku a v čom sa odlišuje od iných realizácií?

- Prvý projektový zámer výstavby novej nemocnice bol spracovaný v roku 2015 na základe výzvy Európskeho fondu pre strategické investície. Výzva identifikovala inovatívne, strategicky významné projekty, ktoré by mohli byť financované prostredníctvom

„návrhovej formy financovania“ s využitím garancii Európskej investičnej banky (EIB) a potenciálne využiteľné pre tzv. Junckerov plán. Nami predložený projektový zámer sa významne odlišuje od realizácie nových nemocníc na Slovensku. Asi najdôležitejšie v tomto smere je to, že je pripravený komplexne, na všetkých troch základných pilieroch modernej medicíny – vzdelávanie, výskum a vývoj a liečebno-preventívna starostlivosť. V oblasti poskytovania starostlivosti sme sa snažili nastaviť koncept tak, aby bol pacient po príchode do nemocnice komplexne diagnostikovaný (do cca 24 hod.) a následne odoslaný na liečbu. Pacient nemusí byť objednávaný a čakať na vyšetrenie niekoľko týždňov alebo mesiacov, ale pri príchode absolvuje všetky vyšetrenia indikované obvodným lekárom a/alebo špecialistom. Nadčasovo bolo rozplánované aj „operačné centrum“, „endoskopické centrum“ a ďalšie špecializované pracoviská. EIB zároveň zaujal koncept budovy nemocnice ako takej. Pri návrhu takejto budovy je potrebné rozmyšľať viac futuristicky. Preto sme do zámeru inkludovali požiadavky na prostredie a energetickú efektívnosť („green hospital“), požiadavky bezpečnosti a pohodlia pre pacienta a jeho rodinu, na efektívnosť a ekonomiku organizácie práce formou zdieľania lôžok, personálu, technológií, stavili sme na „smart“ riešenia a pod. Hodnotené bolo aj to, že projekt nepredkladá subjekt z rezortu zdravotníctva, ale z rezortu školstva – Jesseniova lekárska fakulta UK v Martine, ktorá je dlhodobo hodnotená ako najlepšia lekárska fakulta na Slovensku a mala akútnu potrebu riešiť v súčasnosti

nevyhovujúce podmienky v existujúcej nemocnici. Celosvetovo patria univerzitné nemocnice medzi top nemocnice a tak by to malo byť aj na Slovensku.

Ktoré problémy terajšej Univerzitnej nemocnice v Martine tento projekt rieši?

- Priemerná životnosť nemocníc je 50 rokov, takže existujúce priestory sú už dávno po životnosti. Nespĺňajú základné požiadavky kladené na moderné nemocničné prostredie. Vo fáze prípravy projektu sme si urobili internú analýzu nemocničného prostredia a podobnú analýzu následne zrealizovala aj EIB so svojimi vlastnými expertmi na oblasť zdravotnej starostlivosti. Všetky identifikované problémy vyrieši len výstavba novej nemocnice.

Slovensko patrí medzi krajiny, ktoré takúto infraštruktúru (biobanku) vôbec nemajú.

Aké funkcie bude plniť „Biobanka“? Bude sa realizovať súbežne s novou nemocnicou?

- Biobanka predstavuje vysoko-organizovaný systém programovaného a dlhodobého uskladnenia biologického materiálu (najčastejšie vzorky krvi) s relevantnými sprievodnými klinicko-patologickými, epidemiologickými a molekulovými informáciami. Biobanky sú vo všeobecnosti kľúčovým zdrojom pre biomedicínsky výskum a vývoj, a to najmä v oblasti tzv. personalizovanej medicíny, t.j. liečby zameranej na pacienta.

Funguje to tak, že zdravý dobrovoľník alebo pacient po získaní základnej informácie o tom, čo všetko sa bude s príslušnou vzorkou diať, môže dať súhlas na to, aby bola napr. jeho krvná vzorka odobraná a následne zaslaná do biobanky, kde bude spracovaná najmodernejšími analytickými metódami a archivovaná pre ďalšie použitie pri veľmi nízkych teplotách: -80 až -180°C. Výsledky vyšetrení a vzorky samotné budú k dispozícii výskumníkom, ktorí sa zaoberajú novými možnosťami diagnostiky a liečby závažných ochorení, najmä nádorových, ale aj srdcovo-cievnych, neurodegeneratívnych a iných. Slovensko patrí medzi krajiny, ktoré takúto infraštruktúru vôbec nemajú. Len pre porovnanie - zavedený štandardizovaný a fungujúci systém biobáň majú aj relatívne rozvojové krajiny ako napr. Albánsko, Kosovo, viaceré krajiny Afriky a pod. Potrebu biobanky iniciovalo Ministerstvo zdravotníctva SR v spolupráci s viacerými špičkovými lekármi/odborníkmi vrátane odborníkov z našej fakulty. Budova bude postavená v úrovni Martinskeho centra pre biomedicínu v lokalite Malá hora, v jeho predĺžení smerom južne smerom k bytovke.

Ako je projekt zladený s existujúcim areálom UNM a v čom je efektívnosť výstavby novej oproti event. prestavbe a modernizácii starej? Čo ostane zo starej pre UNM resp. zdravotníctvo?

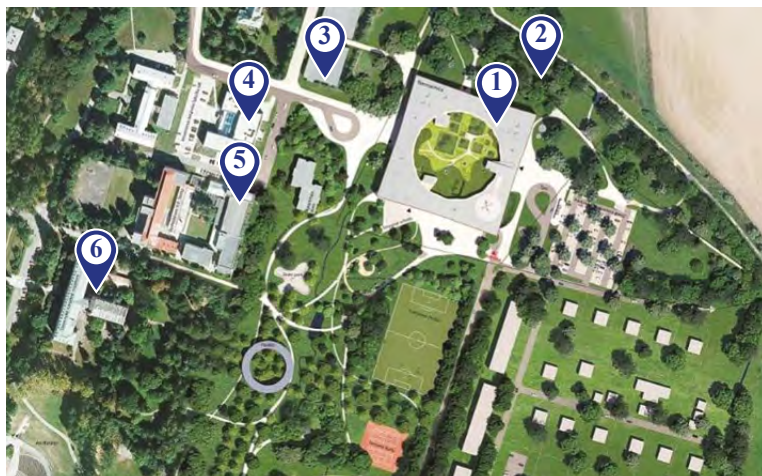
- Z technickej a ekonomickej analýzy, ktorá sme realizovali v spolupráci s MZ SR a Inštitútom zdravotnej politiky, vychádza ako ekonomicky najvýhodnejší variant výstavba novej nemocnice. Pri analýze sme brali do úvahy viaceré premenné ako napr. počty pacientov, počty vyšetrení, obložnosť, ekonomické náklady a pod. Takmer identický je záver analýzy EIB, ktorý hovorí o tom, že náš projektový zámer je optimálnym riešením nielen z hľadiska prostredia a bezpečnosti pacientov a personálu, ale i z hľadiska efektívneho využívania zdrojov (finančných, materiálnych, personálnych a pod.). V súčasnosti sa tiež hovorí o nedostatku zdravotníckeho personálu, preto veľkú výhodu vidíme aj v tom, že moderné prostredie môže motivovať našich študentov k tomu, aby v tomto prostredí ostali pracovať a ďalej odborne rástli.

Pri plánovaní novej nemocnice sme vzali do úvahy že Klinika detí a dorastu JLF UK a UNM má v pláne pristaviť nový pavilón, ktorý by bol kapacitne i technologicky dostatočným riešením pre poskytovanie pediatickej zdravotnej starostlivosti. Na pristavbu „detského“ pavilónu existuje realizačná projektová dokumentácia, ktorá bola vyhodnotená v procese štátnej expertízy v roku 2012. Časť existujúcich priestorov bude teda prebudovaných na Detskú univerzitnú nemocnicu a časť ostávajúcich priestorov bude prebudovaná na lôžka pre dlhodobo chorých pacientov.

Uvažuje aj s bezplatnými nemocničnými elektrobusmi

Ako je objekt riešený, pokiaľ ide o dopravné napojenia - z Ul. V. Paulinyho-Tótha, alebo novou ulicou z Ul. M. Thomku-Mitrovského (Martin-Tomčany), a či z projektovaného východného okruhu, resp. heliportom?

- Momentálne prebieha proces schvaľovania zmien a doplnkov územného plánu mesta Martin v rámci ktorého je priamo riešené aj dopravné napojenie jednak na existujúcu dopravnú infraštruktúru z ulíc Sklabinská a Tomčianska, ako aj napojenie na nadradenú dopravnú infraštruktúru - plánovaný východný mestský okruh. Kompletná statická doprava (parkovanie) aj s rezervou oproti STN normám je riešená v rámci projektu, t.j. realizácia nespôsobí dodatočnú saturáciu okolia nemocnice statickou dopravou. Nemocnica má aj dva heliporty, bude disponovať vlastnou leteckou záchrannou službou a vlastnou autodopravou. V tomto smere sa uvažuje aj s tzv. nemocničnými autobusmi (vlastnými elektrobusmi), ktoré budú pravidelne cirkulovať v rámci mesta a v závislosti od dopytu bude možná táto forma dopravy rozšíriť. Elektrobusy budú pre návštevníkov nemocnice bezplatné. V spolupráci s mestom Martin sme tiež diskutovali o možnosti vybudovať záchytné parkoviská na periférii mesta, ktoré by boli následne integrované do okruhu nemocničných autobusov. Samozrejme, táto zmena dopravy si vyžaduje aj zmenu myslenia ľudí, ktorí budú nemocnicu navštevovať.

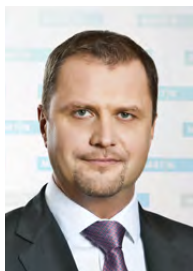

1 - nová nemocnica, 2 - Údolie lásky, 3 - BioMed, 4 - dekanát JLF, 5 - Gymnázium VPT, 6 - SNM

Vo verejnosti sa objavujú názory, že pôjde o nemocnicu pre elitu, draho platenú, a teda nie pre bežných pacientov. Môžete na to odpovedať z pozície jednej z autorov projektu?

- Nad týmto sa musím len pousmiať. V podstate univerzitné nemocnice nikdy neboli a nebudú nemocnicami pre elitu. Uvažovať o akejkol'vek diskriminácii pacientov neprichádza do úvahy; je to neetické. V novej nemocnici je väčšina izieb jednolôžkových, dokonca s možnosťou prístelky pre príbuzného. Dvojložkové izby sú plánované pre pacientov, ktorým prítomnosť ďalšieho pacienta na izbe môže zlepšiť psychický stav napr. možnosťou rozhovoru. Celý interiér a exteriér nemocnice je plánovaný s ohľadom na pacienta a jeho rodinu. Nie je to niečo, čo by si mal pacient platiť „navyš“. To, že chceme, aby nemocnica vyzerala tak, ako je navrhnutá, nie je „sci-fi“ a verím, že to bude aj realitou.

Začína sa nová etapa Martina

Na otázky MN odpovedal aj podpredseda NR SR Andrej Hrnčiar.

Odkedy sa projekt rodil za vašej účasti?

- Musíme si uvedomiť, aj v kontexte histórie mesta Martin, že v každom období bolo toto mesto výnimočné. V istom období sa tu tvorili dejiny Slovenska a odohrali sa tu významné udalosti, Martinská deklarácia a pod., mesto bolo centrom politického a kultúrneho diania, potom prišlo obdobie, keď sme boli centrom strojárskych výroby a prichádza ďalšia etapa života tohto mesta. Z histórie sa žiť nedá a my už nikdy nezažijeme to, čím bolo mesto v minulosti. Musíme sa pozeráť dopredu. Z Martina sa stáva vďaka Jesseniovej lekárskej fakulte aj Univerzitnej nemocnici Martin a najmä vďaka vedeckým pracoviskám etablovaným na fakulte, mesto vedy, výskumu a medicíny.

Z Martina sa stáva mesto vedy, výskumu a medicíny

A toto je budúcnosť, pretože v tejto oblasti je vždy veľká pridaná hodnota a mesto z toho môže v budúcnosti, a aj bude – veľmi profitovať. Ja som v čase, keď som bol primátorom Martina, dostal na stôl projekt, ktorý vymyslelo a do štádia vysokej pripravenosti dostalo vtedajšie vedenie lekárskej fakulty na čele s prof. Jánom Dankom, ktorý je terajším primátorom Martina. A vždy, keď príde taká myšlienka, ktorú treba zrealizovať, treba na to politickú vôľu a peniaze. A tu spočívala moja úloha ako podpredsedu Národnej rady a člena vládnej koalície, aby som pomohol, pootvárať tie správne dvere a zúčastniť sa na mnohých rokovaníach o tomto projekte. Nebolo to jednoduché. Ja som veľmi rád, že to vláda schválila. Je to jednoznačne zásluha nielen vtedajšieho vedenia Jesseniovej lekárskej fakulty, ale hlavne tejto vlády, ktorá rozhodla o tomto projekte a ja som veľmi rád, že som sa mohol na tom podieľať. Všetko bolo, samozrejme, veľmi detailne pripravené. Muselo to byť naozaj stopercentné. Hodnotil to aj útvár Hodnota za peniaze, nedialo sa tu nič nekalé. Projekt sa musel niekoľkokrát prerábať, aby boli akceptované aj výhrady útvaru ministerstva financií. Som veľmi rád, že vláda tento projekt „posvätila“ a chystá sa naozaj jedna z najväčších investícií v histórii nášho mesta.

Z Martina sa stáva mesto vedy, výskumu a medicíny

Dôležitý je cieľ, nie cesta k tomu cieľu. Môžem povedať len toľko, že prof. Danko presedel dlhé hodiny v mojej kancelárii podpredsedu NR SR a tam sa odohrali aj kľúčové stretnutia s ministrami alebo ministerskými úradníkmi, potom nasledovali ďalšie stretnutia na jednotlivých ministerstvách. Chcem sa poďakovať aj ministerstvám zdravotníctva, školstva i financií, pretože bez tesnej kooperácii medzi nimi by tento projekt nemohol ísť do vlády. Ministerstvá museli medzi sebou veľmi úzko spolupracovať, aby sa to podarilo dostať do vlády v rekordne krátkom čase a za to patrí

naozaj vďaka všetkým, ktorí sa na tom podieľali. Toto je aj pre mňa také zadosťučinenie, keď ma niektorí ľudia kontaktujú a pýtajú sa, že čo tam vlastne robíme v Bratislave a čo z toho mesto má, - že sú tu prvé konkrétne výsledky toho, že mesto malo primátora, ktorý je podpredsedom Národnej rady a súčasťou vládnej koalície.

Zahraniční študenti majú v Martine naozaj zásadný ekonomický prínos.

Čím konkrétne bude nová nemocnica prínosom pre mesto?

- Už teraz tým, že Jesseniova lekárska fakulta je najlepšou fakultou medicíny na Slovensku, tu študuje veľmi veľa zahraničných študentov. A ľudia, ktorí v Martine žijú a podnikajú, prenajímajú nehnuteľnosti, robia developing, vlastnia reštaurácie... môžu povedať, aký je ekonomický prínos zahraničných študentov v Martine – majú naozaj zásadný ekonomický prínos. A keď sa postaví nemocnica, budú sem chodiť ľudia z celého Slovenska.

Priestor tzv. Martinskej akropoly sa novou nemocnicou ešte pozdvihne. No bude potrebovať viacero riešení, aby bol organickou súčasťou mesta. Čo všetko si to ešte vyžaduje od radnice?

- Ja vnímam veľmi pozitívne, že otec myšlienky tohto projektu, prof. Ján Danko, sa posunul na post, na ktorom bude môcť priamo ovplyvňovať

realizáciu a pomáhať jej. Stanoviská, rozhodnutia mesta budú teraz kľúčové. Najväčším nepriateľom tohto projektu je teraz čas. Bude sa určite musieť meniť územný plán, vyriešiť napojenia, obslužné komunikácie, budeme určite potrebovať aj súčinnosť ministerstva dopravy aj Slovenskej správy ciest a tam tiež vidím aj svoju úlohu, v spolupráci s primátorom mesta vyriešiť problémové situácie, ktoré nastanú pri realizácii projektu.

Mestu určite prospěje aj reprofilizácia dnešného areálu Univerzitnej nemocnice Martin, kde má vzniknúť Detská univerzitná nemocnica a majú sa riešiť aj problémy, ktoré trvajú najmenej 40 rokov – problémy so službami pre dlhodobo chorých a seniorov. Ponúka sa teda riešenie prinajmenšom „dva v jednom“.

- Áno, otvára sa aj tento priestor pre riešenia, časť areálu dnešnej nemocnice, aj podľa vyjadrení ministerstva zdravotníctva, bude využitá na tieto účely, časť zrejme na iné účely, možno sa rozšíri centrum mesta a vzniknú tam polyfunkčné objekty, určite to prinesie pre mesto mnohé pozitívne efekty. Je jasné, že je to skvelý projekt, ktorý nemá na Slovensku obdobu. Je to nemocnica 3. tisícročia. Výstavba bude veľmi náročná. No začína sa nová etapa v rozvoji nášho mesta, ktoré sa môže stať – ako hovorí aj prof. Danko, „slovenským Heidelbergom“.

Pripravil: Michal Beňadik, vizualizácie: JLF UK, foto: archív MN, UNM a Pantograph Brezno

V Jahodníkoch bude (zrejme) všetko inak: Lidl nie, ale potraviny áno

Jahodničania sa už dlhší čas asi poväčšine tešili na nový Lidl pri zastávke mestskej a prímestskej dopravy, ale najnovšie informácie hovoria, že všetko bude – zrejme – inak. Podľa informácie poslanca, prednostu Okresného úradu v Martine Marcela Maťovčíka, Lidl prerušil rokovania potom, ako sa nedohodol

s majiteľmi polikliniky o odkúpení resp. prenájme časti pozemkov, bez ktorých nevie zabezpečiť všetky podmienky pre pôvodne zamýšľaný rozsah svojej prevádzky. No na druhej strane Jesenského ul. sa, naopak, črtá riešenie namiesto obchodného centra (bývalý Tuzex). Majitelia objektu (rovnakí ako v prípade OC Kocka v MČ

Stred - oproti Sokolovni – plánujú celý objekt asanovať a postaviť celkom nový v mierne južnejšej polohe. Rokovania s mestskými úradmi viedli k záveru, že investor vymení s mestom menší pozemok v susedstve objektu tak, aby zabezpečili potreby prevádzky, zrekonštruujú susedný park a podstatne zväčšia parkovisko

priamo pri prevádzke (nie cez cestu). M. Maťovčík dodáva:

„Ako poslanci sme trvali na tom, aj vzhľadom na vývoj s obchodným centrom na západnej strane Jesenského ul.,

aby boli v objekte pri vstupe do sídliska Jahodníky zachovaný sortiment potravín, dokonca má byť rozšírený a doplnený o ďalší sortiment tovarov.“

posun križovatky

Súčasťou stavby bude aj posun križovatky pri vjazde do sídliska Jahodníky južným smerom tak, aby to v budúcnosti umožnilo investorom alebo mestu vybudovať svetelnú križovatku a priame prepojenie sídliska Jahodníky a starých Jahodník.

Projektová dokumentácia obchodného centra v Jahodníkoch má byť hotová do konca februára, na to nadviaže stavebné konanie a ak sa úspešne ukončí do konca júla, investor deklaroval trvanie stavebných prác do 6 mesiacov. To znamená, že koncom júla bude dnešná predajňa uzavretá a do pol roka by mala byť k dispozícii nová a modernejšia prevádzka s kvalitnejším a širším sortimentom. **Autor a foto: (mbk)**

A predsa máme klzisko!

Martinské deti a ich rodičia márne niekoľko rokov vyzerajú, či predsa nevyrastie v centre pešej zóny, ako voľakedy, ľadová plocha. Okrem nútenej správy boli aj iné dôvody, no teraz máme aj snehu aj mrazu až-až, a mantinely nie a nie vyrásť... No predsa vyrástli – tentoraz v Tomčianoch. Partia okolo občianskeho združenia Kľúč od Martina sa spojila s majiteľom reštaurácie Tomčiansky dvor Petrom Siráňom, ten poskytol plochu a vodu, Marcel Maťovčík z OZ Kľúč od Martina s priateľmi zas prácu - požičali mantinely, upravili podklad a vysporiadali sa s 50 cm nádielkou snehu a po

nociach postupne vybudovali 10 cm hrubý ľad. Iniciátor tohto počínu M. Maťovčík sa dočkal podpory od viacerých občanov Tomčian a v týchto dňoch už prešlo klzisko zaťažkávacími skúškami. Úspešne! Je tu teda pre návštevníkov reštaurácie Tomčiansky dvor možnosť pokorčuľovať, rozohrať menšie hokejové partie a bezplatne oprášiť odpočívajúce „kanady“ či „kraso-korčule“. Navyše príde vhod zázemie reštaurácie, takže o posilnenie či občerstvenie nie je nuda a spokojnosť môže byť na všetkých stranách. Pozvaní sú všetci!:) **Autor, foto: (mbk)**

Smogový týždeň v Martine a čo bude ďalej?

Máme za sebou pár dní, počas ktorých bola koncentrácia znečisťujúcich látok v ovzduší vyššia, ako je povolená norma. Dokonca 23. januára Slovenský hydrometeorologický ústav (SHMÚ) vydal výstrahu pred závažnou smogovou situáciou v Martine.

Smogová situácia sa v Martine (monitorovacia stanica je na Jesenského ul.) začala 20. januára, keď 12-hodinový kľzavý priemer koncentrácií PM10 stúpol nad hodnotu informačného prahu 100 µg/m³, pričom prípustná hodnota je do 50 µg/m³. Pri hodnote nad 150 µg/m³ sa vyhlasuje výstraha. Vo štvrtok 24. januára sme na SHMÚ zistovali aktuálny stav, či Martin je naďalej v rámci varovného systému kvality ovzdušia na mape Slovenska označený na červeno. „V predošlých dňoch boli zlé rozptylové podmienky v ovzduší, bola inverzia a tým pádom nedochádzalo k rozptylu emisií, ktoré sa sústredili v Martine a blízkom okolí. Našťastie, momentálne už kľzavý priemer koncentrácií veličiny PM10 v Martine klesol pod hodnotu informačného i výstražného prahu,

preto sme odvolali smogovú situáciu. Ako sa to bude vyvíjať, to uvidíme podľa počasia a podmienok na rozptyl znečisťujúcich látok, ale nedá sa to predpovedať na dlhé obdobie. Teraz sa to zlepšilo, ale či sa to nevráti, to nevieme, lebo smogová situácia sa v zime vyskytuje, je to bežný jav,“ informoval Mestské noviny vedúci odboru monitorovania kvality ovzdušia SHMÚ RNDr. Martin Kremler.

Oslovili sme tiež Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine, konkrétne zástupcu regionálneho hygienika, MUDr. Tibora Záborského, PhD., MPH, ktorý nám povedal: „My používame údaje zo SHMÚ, pretože nezabezpečujeme vlastné merania kvality ovzdušia z hľadiska životného prostredia. O situácii sme informovaní. Čo sa týka nejakých zdravotných následkov alebo možných účinkov na zdravie obyvateľstva, tak treba dávať pozor, aby občania, keď je veľká koncentrácia škodlivín v ovzduší, vetrali minimálne. Starší ľudia, deti, ako aj občania s dýchacími ťažkosťami (chronické alebo akútne) by mali na základe konzultácie

s ošetrojúcim lekárom absolvovať počas smogovej situácie vychádzky v obmedzenej miere. Na znečistení sa hlavne podieľajú individuálne zdroje (kárenie tuhým palivom v rodinných domoch). V tomto mrazivom počasí a pri umiestnení Martina v kotline, ktorá bráni lepšej cirkulácii vzduchu,

to má potom za následok zhoršenie kvality ovzdušia. Táto situácia sa opakuje každý rok, tento typ znečistenia je v Turčianskej kotline charakteristický najmä v zime.“

Autor: Lubomír Chochula, foto: (mbk)

Kontrolná stanica SHMÚ na Jesenského ul. v Martine

Anketa občanov Martin Stred, Podhája-Stráne: Čo treba riešiť v Martine?

Gabriel Kollár, Podhája
– Viete, ... z Podhája sem, sa dá dostať len autobusom. Závidím tým ľuďom, ktorí

bývajú tu v okolí centra, že si môžu povedať: Idem sa do mesta trochu prejsť... Či už v sobotu, či v nedeľu. Akosi to mesto, centrum, nežije, ako by som predpokladal. Viete, mne je ťažko povedať, čo tu chýba – na Podstráňach. Sem sa väčšinou vyberiem, len keď niečo potrebujem, kúpiť, ale tak. Nie som typ, ktorý chodí len tak na prechádzky. S manželkou chodíme na Podháji popri Turci, je tam tá promenáda, je to výborné, to už malo byť dávno, a tam by som privítal viac zaujímavostí. Škoda, že vandali zničili tie tabule, čo tam boli – zvlášť mladí ľudia z nich mohli vedieť, čo sa tu, v Martine,

udialo. A to sa mi zdá, že málo sa propaguje, čo sa tu udialo, či Matica či samotný Martin. Vedť to bolo kultúrne centrum Slovákov, ale dáko sa to vytratilo. Títo mladí, neviem, - napr. som zvedavý, ako sa bude hlasovať v tom NAJ Slovákov. Ja si myslím že Štúr, Štefánik, to sú postavy, ktoré Slovensko vo svete preslávili. Vedť Slovensko nikto nepoznal – vlastne ani nemohol, lebo nejstvovalo, ale spolu s Masarykom založil Štefánik Československo a každý sa zaujímal, odkiaľ je ten Štefánik. Vedť to bolo niečo úžasné. Sledoval som nedávno oslavy storočnice ČSR, no, bolo to, ale zdá sa mi, že viac vecí bolo nasilu, a nie tak spontánne, ako kedysi. Centrum? Tu sa nedalo urobiť nič iné, ako sa urobilo. Nedalo sa to tu zbúrať a postaviť niečo nové. No nedávno tá vianočná výzdoba, to bolo niečo úžasné, to sa oplátilo prísť sem a trochu sa pokochať.

To hodnotím dobre. No nežijem tu, nepoznám celkom potreby ľudí v tejto oblasti, žijem na okraji mesta. No viem kardioklub srdciarov, tam sa stretávame v jedálni na Mudroňovej ul., kde máme stretnutia, zábavy, mesto nás podporuje, dáva rôzne dotácie, toto hodnotím vysoko.

Jozef Bambúch, Ul. J. B. Lukáča:
Čo sa mi nezdá v Martine?

Toto tu, nevyužitie a potom

tieto haldy snehu sa mohli z centra odpratať. Ja bývam na Lukáčovej ul. a chodím denne do práce v Turpaku, takže chodím cez centrum pešo, ráno aj večer. A hlavne tí opití v noci... aj krik, človek má také divné pocity, keď ide okolo nich. Niekedy zazriem aj

mestských policajtov, ale to len raz za čas. Mohla by sa mestská polícia týmto viac zaoberať, najmä keď sú napr. v Strojári nejaké akcie. Človek sa niekedy aj bojí. A z nočných podnikov, herní... keď sú dávky, to je potom silná káva.

Renáta Krivušová, Valča: Ja nie som Martinčanka, ale mne sa v Martine všetko páči. Ale keď vymyslia niečo nové, určite to bude len na ošoh. Chodníky – to viete, s tým sa boríme všade, ja si myslím, že je to v pohode, snažia sa. Mne sa táto pešia zóna veľmi páči.

Oľga Šimeková, Záturčie: Chodím do centra často, do práce, robím hore na zdravotke. Prechádzam tadiaľto cez centrum každý deň, ale nemám žiadne námietky.

Autor, foto: (mbk)

Spýtali sme sa občanov Košút, Severu a Záturčia

Čo považujete za problém vo svojej mestskej časti, čo vás trápi, čo chcete zmeniť?

Miloš Greguš, Košúty, Hodžova ul.: „V Košútoch rezonuje viacero problémov, ktorými sa treba zaoberať. Som si vedomý, že je treba riešiť počet parkovacích miest, ale rozhodne nie na úkor zelene. Ako obyvateľ Hodžovej ul. som proti tomu, aby sa vyrúbali stromy za objektom, kde sú potraviny, a na rohu Hodžovej a Košútskej ul. Najskôr treba efektívnejšie využívať tie parkoviská, ktorú sú k dispozícii, a nesnažiť sa za každú cenu parkovať pred svojim vchodom paneláku. Dokonca niektoré domácnosti vlastnia dve a možno aj viac automobilov, čo parkovaciu kapacitu ešte viac vyčerpáva. Problémom je určite aj kruhový objazd, ktorý býva preťažovaný aj preto, že autá vychádzajúce z obchodného centra Campo di Martin smerom na Vrútky musia takisto prejsť cez tento „kruháč“, kde sa otočia o 180 stupňov. Tým sa zahusťuje premávka aj na druhej strane hlavnej cesty z Martina a v konečnom dôsledku aj v Košútoch 1, pretože vodiči využívajú túto skratku, aby sa vyhli zápchu. Naopak, páči sa mi, že postavili detské ihriská a zóny s fitness prvkami na cvičenie. Najmä kvitujem, že v Košútoch 2 máme svoje jazierko so zelenou oázou. Tento oddychový priestor, kde sa dá dobre relaxovať, rád navštevujem.“

Alena Šutovská

Alena Šutovská, Košúty, Hodžova ul.: „Teraz v zime to síce nie je aktuálne, ale v inom ročnom období by som privítala, keby sa lepšie udržiaval priestor medzi Košúty 1 a Kauflandom, lebo to územie trochu pokosia len vtedy, keď tam má prísť cirkus. Detské ihrisko za našim panelákom by mohli vysypať jemnejším pieskom, aby sa

tam deti mohli hrať aj vtedy, keď nie je úplne sucho. Horšie je, že v tejto lokalite sa vyskytovali aj hady, dokonca môjho syna jeden uštipol. Problém je aj s parkovaním. Hoci si platíme parkovacie miesto, to parkovisko je zdeformované, vymrvené a potrebovalo by rekonštrukciu. No a kapitolou samou o sebe sú bezdomovci, ktorí sa zdržujú v blízkosti potravín a kvôli ktorým sa deti boja ísť do obchodu. Ani mestskí policajti si nevedia dať s nimi rady... Keď ich odtiaľ vyženú, za chvíľu sa vrátia na pôvodné miesto.“

Ján Ďurana

Ján Ďurana, Košúty, Košútska ul.: „Bol by som rád (a nielen ja), keby urobili chodník z Košút 1 do Kauflandu. Viem, že to nie je mestský majetok, ale možno by sa dalo s majiteľom pozemku dohodnúť na realizácii finančne nenáročného provizórneho chodníka, aby ľudia nechodili krížom-krážom po vyšliapaných,

často zablatených chodníčkoch. V našom dome máme problém s tým, že nám už sedem rokov smrdí vchod, najmä pri výťahu. Nikto nevie prečo a odkiaľ to ide...“

Dana Novotná, Sever, Východná ul.: „Teraz v zime apelujem na kompetentných, aby robili zimnú údržbu. Chodník pred našim panelákom je ako klzisko a podobne je to aj inde. Keby to aspoň niečím posypali, aby sa nešmykalo, ale nie je to ani odhrnuté, samý ľad a sneh. Nielen pre nás starších je to veľmi nebezpečné. Inak sa mi na Severe žije dobre, nastáhovali sme sa tu v roku 1968. Páči sa mi park pred panelákom, niektoré stromy sme tam spolu so susedmi vysadili už dávno. Preto som rada, že táto zelená oáza nepadla za obeť výstavby domu nábytku, ako sa

kedysi plánovalo. Keby vtedy zlomili odpor občanov, stromy by vyrúbali a prišli by sme o krásny kus zelene.“

Irena Bohatová

Irena Bohatová, Sever, Jilemnického ul.: „Mrzí ma, že zanedbávajú zimnú údržbu. Teraz mám problém sa dostať k svojej garáži za kasárňami. Kedysi sme si to sami čistili, ale je to povinnosť mesta, nakoľko sú to jeho pozemky. Problémom je tiež nedostatok parkovacích miest. Pred našim panelákom niekedy stoja aj autá vodičov, ktorí tu nebývajú. Napr., keď som

sa starala o svoju invalidnú mamu a išla som po ňu z garáže, nemohla som pred domom zaparkovať, všetko bolo obsadené. Mesto by sa malo viac starať aj o chodníky, aby neboli šmyklavé. Som pozitívny človek, treba dať novému vedeniu Martina šancu, nech ukáže, čo dokáže.“

Martin Ruman

Martin Ruman, Záturčie, Ul. A. Stodolu: „Pociťujem nedostatok parkovacích miest. Nepáči sa mi, že autá parkujú aj na trávnatých plochách, čo som riešil aj s mestskou políciou a poslancami, ale zatiaľ bez výsledku. Ďalším problémom sú priestory na smeti, kontajnerové stojiská. Niekedy smetiari ani nemôžu vyviezť odpad, nakoľko tam parkujú autá,

ktorých vodiči nerešpektujú zákaz zastavenia a státi v určených dňoch a hodinách. Ďalej by som chcel, aby všetky športoviská v Záturčí boli s osvetlením. Takisto by som bol rád, keby osvetlili chodník k škole. Samozrejme, treba urobiť toho oveľa viac, ďalšie parkoviská, chodníky a pod.“

Veronika Haratíková so synom Števkom

Veronika Haratíková, Priekopa, Ul. Š. Šikuru:

„Neďaleko ZŠ Dolinského sa bude teraz rúcať bývalá škôlka a majú tam byť ďalšie bytovky. Zišlo by sa nám tu nejaké detské ihrisko - pribudnú sem ďalšie rodiny a deti a máme tam 5 prvkov na ihrisku pri ZŠ Dolinského a ďalšie ihrisko je smerom na Ul. M. Dulu, ale tam

sú tiež možno dve šmykačky. Takže určite nejaké detské ihrisko tu treba. A na rozšírenie detského ihriska je priestor aj pri ZŠ Dolinského, aj vedľa medzi novými bytovkami na Šikuru a Volgogradskej. Iné veci ma teraz tak nepáčia, som na materskej s dvoma deťmi, ale toto ma páli. A ešte psy..., teraz je sneh, takže toho až tak nevidieť, no predsa, ale čo ešte bude, keď zide sneh...“

Viera Nepelová, Priekopa, Za kolkárňou: „Čo nám chýba? No chodníky – vidíte sám, ako sa chodí – poobede to ešte ako-tak ide, niekde je to aj horšie ako tu na Zelenej, ale napr. keď ide človek ráno do roboty a ponáhľa sa... býva to zamrznuté a je to zlé. A napr. na Kratinke stále hovoria, že sa chodníky budú opravovať a stále nič, je to hrboľaté. A s tou rozpadávajúcou sa škôlkou na hranici Priekopy a Vrútok keby sa už niečo urobilo. Lebo hodne tam chodia všetci..., kričia tam a zle robia, aj deti sa tam grupujú. Viem, že je to súkromné, ale nič sa tam nedeje, len zle. Už sme spisovali aj petíciu, ale či sa to pohlo, nevieme.“

Autor, foto: (Ľh, mbk)

Záleží vám na rozvoji mesta MARTIN?

Chceli by ste mať slovo pri prijímaní záväzných dokumentov mesta? Máte nápady ako vdýchnuť Martinu nový život? Váš názor nás zaujíma!

Staňte sa aj vy členom komisie primátora - poradného orgánu, ktorý sa bude vyjadrovať k aktuálnemu daniu v meste. Prihlásiť sa môžete do nasledujúcich komisií:

- Komisia primátora pre SMART CITY
- Komisia primátora mesta pre ekonomické záležitosti
- Komisia primátora mesta pre legislatívu, územné plánovanie a výstavbu
- Komisia primátora mesta pre kultúru
- Komisia primátora mesta pre školstvo, vzdelávanie a mládež
- Komisia primátora mesta pre sociálno-zdravotnú oblasť
- Komisia primátora mesta pre životné prostredie, verejný poriadok a požiaru ochranu
- Komisia primátora mesta pre šport
- Komisia primátora mesta pre regionálny rozvoj a cestovný ruch
- Komisia primátora mesta pre energetiku

Svoje meno, telefónny a e-mailový kontakt spolu s krátkym odôvodnením prečo máte o členstvo záujem pošlite na zuzana.kalmanova@martin.sk do 31. januára 2019 a mesto Martin sa postará o vašu registráciu.

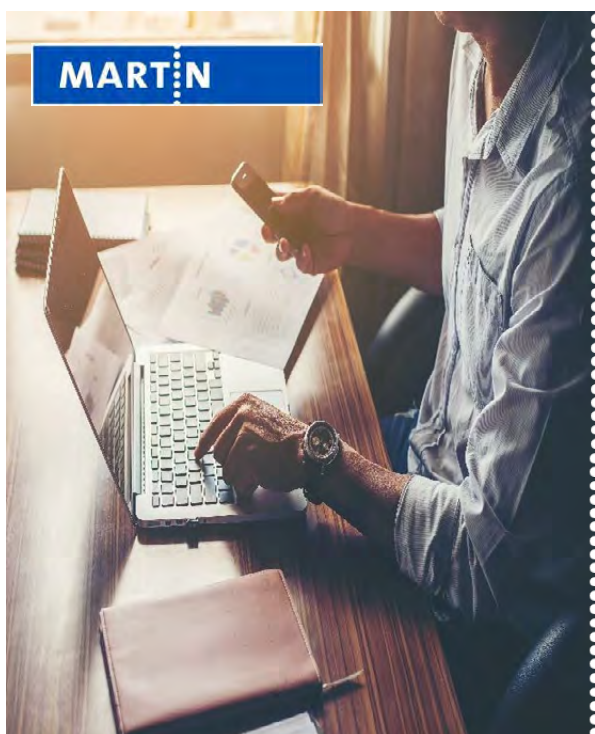
MARTIN

Martin pokračuje v zavádzaní nových opatrení!

Mesto tvoria predovšetkým jeho obyvatelia, a preto by mali mať byť, čo najviac informácií o tom, čo sa v ňom deje. Podľa tohto hesla otvorenosti primátor mesta Martin Ján Danko pristúpil k novému opatreniu v súvislosti s verejným obstarávaním.

Jednou z najdôležitejších funkcií ktoréhokoľvek mesta je zodpovedne hospodáriť so zverenými finančnými prostriedkami a zamedziť ich zneužitiu. Najefektívnejším spôsobom ako doceliť dosiahnutie, čo najvýhodnejších cenových ponúk pri konkrétnych objednávkach je porovnávanie cien za konkrétny tovar, či službu. Práve z toho dôvodu primátor mesta Martin Ján Danko vydal príkaz, ktorý hovorí o tom, že ku každej vystavenej objednávke na zákazky s nízkou hodnotou je nevyhnutné predložiť minimálne tri cenové ponuky formou prieskumu trhu. „Mesto pri svojej činnosti hospodári prakticky s peniazmi jeho obyvateľov, a preto je povinné urobiť všetko preto, aby ich využívalo čo najekonomickejšie,“ zhodnotil Ján Danko. Výnimku z opatrenia predstavuje vykonávanie pohrebných obradov. Príkaz primátora je prvým z pripravovaného balíka nových opatrení mesta zameraných na hospodárenie a otvorenosť samosprávy.

O DOTÁCIE MÔŽETE ŽIADAŤ DO KONCA JANUÁRA!

Mesto Martin každoročne formou dotácií podporuje subjekty alebo organizácie, ktoré v meste vykonávajú prospešnú činnosť v oblasti:

- sociálnej a zdravotnej • kultúrnej • z oblasti školstva a vzdelávania • športu • cestovného ruchu • regionálneho rozvoja a zamestnanosti • ochrany životného prostredia • charity

Žiadosti o pridelenie dotácií z odborných komisií je potrebné doručiť najneskôr do 31. januára 2019 osobne do podateľne Mestského úradu v Martine alebo poštou.

Podmienky poskytovania dotácií z rozpočtu mesta Martin upravuje VZN č. 105 a sú zverejnené na www.martin.sk

Nová prednostka na čele Mestského úradu

Primátor mesta Martin Ján Danko v piatok 18. januára do funkcie vymenoval novú prednostku Mestského úradu Katarínu Tomášovú, ktorá úspešne absolvovala výberové konanie.

Zmeny vo vedení mesta pokračujú aj v januári. Po komunálnych voľbách, kedy v Martine nastúpil nový primátor a zástupcovia primátora, prišla obmena aj na poste prednostu mestského úradu. „Aj keď to zákon ani iné záväzné nariadenia mesta nevyžadujú, rozhodol som sa, že na pozíciu prednostu mestského úradu vyhlásim výberové konanie a najvhodnejšieho kandidáta vyberie komisia externých odborníkov,“ vysvetlil primátor mesta Martin Ján Danko. Komisia rozhodovala celkom o jedenástich uchádzačoch o pozíciu prednostu a pre primátora zostavila poradie prvých piatich najúspešnejších. „Osobne som sa stotožnil s rozhodnutím komisie a dnes som na pozíciu prednostu vymenoval Katarínu Tomášovú. Verím, že naša budúca spolupráca bude úspešná a podarí sa nám spolu posunúť Martin dopredu,“ uzavrel Ján Danko.

PhDr. Katarína Tomášová je absolventkou Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. V rámci svojej profesijnej kariéry pôsobila na Okresnom úrade v Martine a neskôr vo vedúcich pozíciách na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny a na Mestskom úrade v Martine predovšetkým v zameraní na sociálnu oblasť. Nová martinská prednostka má taktiež skúsenosti s regionálnou a komunálnou politikou ako bývala poslankyňa Žilinského samosprávneho kraja a súčasná poslankyňa obecného zastupiteľstva obce Valča. Medzi jej ďalšie pracovné skúsenosti patrí pozícia prísediacej v senáte Okresného súdu v Martine respektíve úloha kronikárky mesta Martin.

Priznanie k dani treba doručiť do konca januára

Oznam je určený všetkým obyvateľom mesta Martin, ktorí v roku 2018 nadobudli respektíve predali nehnuteľný majetok. Sadzby dane z nehnuteľnosti, dane za psa a ani poplatku za komunálne odpady sa na rok 2019 nezvyšovali, zostali na úrovni roku 2018.

Dovoľujeme si touto cestou upozorniť obyvateľov mesta Martin, u ktorých došlo k zmene vlastníctva nehnuteľnosti - to znamená, že v roku 2018 nadobudli nehnuteľný majetok (pozemok, byt, garáž, rodinný dom, rekreačnú chatu alebo chalupu a pod.) alebo nastali zmeny okolností na vyrubovanie dane z nehnuteľnosti / stavebné povolenie, kolaudačné rozhodnutie - zmena užívanie stavby, dedičstvo/ respektíve ho vlni predali, že sú povinní doručiť na ekonomický odbor Mestského úradu Martin vyplnené tlačivo – „Priznanie k dani z nehnuteľností, k dani za psa, k dani za predajné automaty a k dani za nevýherné hracie prístroje“ a prílohu na tlačivo podľa druhu nehnuteľnosti, a to najneskôr do 31. januára 2019. Uvedené tlačivo je k dispozícii na Mestskom úrade v Martine v klientskom centre, na oddelení dane z nehnuteľností, prípadne si ho daňovník môže stiahnuť z webovej stránky www.martin.sk. Pri podávaní daňového

priznania je potrebné doložiť k nahliadnutiu doklad o nadobudnutí nehnuteľnosti /kúpe alebo predaji/, osvedčenie o dedičstve, stavebné povolenie, kolaudačné rozhodnutie, list vlastníctva a pod. Táto povinnosť sa týka aj fyzických osôb – podnikateľov a právnických osôb.

V prípade, že u občana alebo podnikateľa v priebehu roku 2018 nedošlo k žiadnej zmene vo vlastníctve nehnuteľnosti, daňové priznanie sa nepodáva. Mesto má evidenciu daňovníkov z daňového priznania podaného v minulých rokoch a podľa nej vyrubí daň z nehnuteľnosti.

Čo sa týka poplatku za komunálne odpady, ak občan chce využiť oslobodenie od poplatku z dôvodov napr. návštevy školy mimo mesta, práce v zahraničí alebo výkonu zamestnania mimo územia mesta, je potrebné doručiť na ekonomický odbor Mestského úradu v Martine príslušné potvrdenia podľa platného Všeobecne záväzného nariadenia mesta č. 76 o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady.

LIDL

Ihrisko
Žihadielko

**PRIPRAVTE
SI HLASY!**

WWW.ZIHADIELKO.SK

LETÍM
HLASOVAT

HLASUJME DENNE
AŽ DO 28. 2. 2019 A VYHRAJME
KRÁSNE IHRISKO PRE MESTO
MARTIN

NEZABÚDNI

HURÁ

Maya

© Studio 100 Animation

TOĽKO PLATÍTE!

1000L	1000L
0,88€	340€
turovd	balená voda

The image shows a comparison between tap water and bottled water. On the left, a silver faucet is shown dripping water into a pool of water. On the right, a stack of plastic bottled water is shown. Two blue circles are overlaid on the image, each containing a price for 1000L of water. The left circle shows '1000L 0,88€ turovd' and the right circle shows '1000L 340€ balená voda'. The background is a bright, sunny outdoor scene with water splashing.

**AŽ 380 KRÁT
LACNEJŠIA**
JE PITNÁ VODA Z VODOVODU,
ako balené vody v nezdravých plastových fľašiach!

PIME
DOBRÚ, ZDRAVÚ A LACNÚ
VODU Z VODOVODU!

Jubilujúci Fotoklub Karola Plicku (FKP) vystavuje v Turčianskej galérii

Podstatná časť členov fotoklubu. Hore zľava: Ivan Švec, Boris Demovič, Ludovít Boledovič, Miroslav Tomašovič, Peter Matejček, Richard Kontoš, Juraj Gavura a Ján Kleskeň; dolu zľava: Gustáv Hegedúš, Zoltán Varga, Ján Láclavik, Juraj Antal, Alexander Smirnov a Ivan Vodila

Aj touto výstavou si totiž jeho členovia pripomínajú 65 rokov zmysluplnej existencie. FKP sa radí k najstarším fotoklubom na Slovensku, ktorý pracuje bez prerušenia. Hoci prešiel viacerými nie jednoduchými obdobiami. Zmeny na ňom zanechali stopy, ale on a oni kráčajú stále nezávislou cestou. Slovo má jeden z dlhoročných členov klubu, súčasný čestný predseda a spoluorganizátor aj takýchto výstav Juraj Antal.

Prečo opäť takáto výstava, ďalšia korálka z mnohých na hrudi tvorivého organizmu fotoklubu?

„Veru, 65 rokov, to je aj 65 klubových výstav, ktoré odrážajú aktuálny vývoj slovenskej amatérskej fotografie, prinášajú vždy niečo nové a zachytávajú trendy danej doby. Aj tá aktuálna stvárňuje, čo sa okolo nás deje, prirodzený vývoj a zmeny v krajine, zmeny v prístupe k zachytávaným témam a aj zachytávaní trendov v technickom spracovaní – prechod od analogovej fotografie k digitálnej, nové spôsoby

adjustácie a prístup k stvárňovaniu tém. Je obdivuhodné, že klub vždy dokázal zachytiť trendy a udržať sa na správnej vlne. Výstava je opäť prezentáciou voľnej tvorby jednotlivých autorov za posledný rok. Cieľom je ukázať to najnovšie a najlepšie z tvorby nášho kolektívu, ktorý združuje zanietých nadšencov fotografie a ľudí, ktorých táto záľuba naplňuje pozitívnu energiou. Odmenou je hlavne záujem verejnosti o výstavu a veľké ocenenie, že svoje „dielka“ môžeme prezentovať v takej uznávanej kultúrnej ustanovizni.“

Pod'me bližšie k témam, ku konkrétnym fotografiám...

„Tradične sa výstava nesie v duchu našej najsilnejšej kategórie a tou je krajina. Niet sa čo čudovať, zijeme a tvoríme v krásnom prostredí Turčianskej záhradky. Ale ono to často nie je jednoduché... Ak chcete sprostredkovať pohľad na veci bežne videné inak, neostáva vám nič iné, len si ráno privstať, zobrať batoh s foťákmi a statív, vyšľapať na zablatený, vopred vyhladený kopec, v nádeji, že vám vyjde počasie aj svetlo. No a na odmenu v podobe dobrej fotografie to niekedy musíte zopakovať aj viackrát... Nielen krajinárska fotografia je však témou výstavy. Nájdete aj nevhodné pohľady z mikro a makrosvetla, detaily bežne nevidené, štruktúry ako tvary a útvary, rozmanité fotografie zo života...

V tomto roku vystavuje 16 autorov

a každý z nich má svoju „filozofiu“ a prístup k fotografii. O to vzácnejšie je, že si dokážeme navzájom pomôcť, poradiť, akceptovať sa a to z nás robí kolektív typu „anglického klubu“, ktorý len tak niečo nepoloží!“

Ako sa klubu darí a čo pripravujete...

„Fotoklub sa pravidelne zúčastňuje na súťažiach fotoklubov v rámci Česka a Slovenska a patrí k najúspešnejším. V roku 2020 organizujeme vyhodnotenie jednej z týchto súťaží v Martine, zavítajú členovia 15-tich fotoklubov – od Dëčína po Košice – a tak sa už teraz tešíme na stretnutie. V tomto roku pripravujeme aj ďalšiu klubovú prezentáciu, opäť v priestoroch TG a mala by byť v novembri až decembri. Okrem týchto aktivít budú aj individuálne prezentácie členov na rôznych miestach Martina, ale aj inde na Slovensku. Ak sa plány vydaria, mala by sa uskutočniť aj výstava doteraz nezverejnených fotodokumentov o priebehu novembra 1989 v Martine

v rámci osláv 30. výročia „zamatovej revolúcie“. Všetky aktivity sú spojené aj s finančnými možnosťami a tým, koľko prostriedkov sa nám podarí získať, pretože, zatiaľ hlavná finančná ťarcha ostáva na pleciach vystavujúcich autorov. Odmenou, o to väčšou, nám je priazeň a podpora všetkých, ktorí sa na našu tvorbu prídu pozrieť a tak nám morálne dajú na vedomie, že to nerobíme zbytočne.“

Prijemne, prajne a podnetne vyznievajú aj slová aktuálneho predsedu Fotoklubu Karola Plicku **Ivana Vodilu**.

„Dúfame tiež, že našou aktivitou podnikneme ďalších tvorivých jedincov, ktorí budú chcieť podobne prezentovať svoje nápady a postrehy z oblasti fotografie. Možno menej používať fotoaparát v mobile a viac sa zamerať na výstavnú formu. Radi by sme v našom klube privítali hlavne mladú generáciu, ktorá bude ďalej pokračovať v dlhoročnej tradícii a zachová tak doterajšiu úroveň fotografickej tvorby fotoklubu, ktorý hrdlo nesie menom významnej osobnosti slovenskej fotografie.“

Fotoklubu a jeho členom gratulujeme a radi dodávame, že Turčania, Martinčania a návštevníci mesta môžu ich jubilejnú výstavu v Turčianskej galérii navštíviť do konca marca tohto roku.

**Pripravil Igor Válek
Foto: Ivan Vodila a archív FKP**

Do BarMusea na BarmuseumFest

Táňa Pauhofová a Martin Geišberg

Martin je erbovým mestom divadla a divadelníctva, ale aj bohatého diania „okolo“ tohto umenia. Vráťane tradičných prehliadok, máme na mysli predovšetkým Scénickú žatvu a Dotyky a spojenia. No vďaka BarMuseu, už etablovanému kultúrnemu bodu na mape, je tu aktuálne aj ďalšia možnosť počas pár večerov zažiť divadlo na vlastnej koži. Viac v rozhovore s Pavlom Markom s BarMusea.

Buďme konkrétnejší a prezrad'me čitateľom, čo sa u vás práve deje?

Momentálne počas mesiacov január a február prebieha v našich priestoroch Česko-slovenský festival živého umenia BarmuseumFest. Ten prináša do Martina kvalitný výber profesionálneho umenia z tvorby českých umelcov a umelcov českej národnostnej menšiny. Doteraz mali diváci možnosť navštíviť dve predstavenia: Slovenské národné divadlo – Korene a detské predstavenie Těšínskeho divadla

Bajka s rozprávkou Sněhová královna.

Privítali ste viacerých veľmi známych interpretov, spomeniem aspoň Táňu Pauhofovú a Martina Geišberga v hudobnom večere s poéziou. Aká bola návštevnosť a odozva publika?

Áno, už v novembri a teraz v januári sa u nás predstavili spomínaní umelci s hudobným večerom a s poéziou Elisabeth Wittgruberovej. O obidva termíny predstavenia bol veľký záujem, odozvy publika boli skvelé.

Festival pokračuje ešte pár večermi a predstaveniami. Čo teda konkrétne uvidia tí, čo majú radi dobré divadlo a aj hudbu, lebo tá tiež nechýba?

Návštevníci festivalu BarmuseumFest ešte uvidia 26.1. o 19. h inscenáciu Pavol Seriš & Filip Teller: Čechácci a Čoboláci, 2. 2. o 20. h hudobný koncert bubenika a multiinstrumentalistu Dalibora Mráza, známeho tak doma, ako aj v zahraničí so svojím hudobným projektom Dali Mraz Group. Ďalej to bude 16. 2.

o 20. h vystúpenie známej českej hudobnej skupiny minus123 minút a 17. 2. Jo 16. h sa detskému publiku predstaví Divadlo Continuo s bábkovou rozprávkou Zuna. BarmuseumFest uzavrie beseda Rada Prochádzku k 100. výročiu vzniku Československej republiky. Treba povedať, že Česko-slovenský festival živého umenia BarmuseumFest je realizovaný s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín.

Čo dodať smerom do budúcnosti?
Nateraz len to, že všetky predstavenia, dátumy, ako aj možnosť rezervácie vstupeniek nájdú čitatelia na oficiálnej web stránke www.barmuseum.eu. Okrem kvalitných divadelných a hudobných predstavení ponúkame v Barmuseu napríklad aj populárne vedomostné kvízy, besedy, burzu platní a ďalšie kultúrne aktivity.

Foto: archív BarMusea

SPISOVATEĽSKÉ OKIENKO

Neoddeliteľnou súčasťou martinskej kultúrnej „scény“ je živá pôvodná literatúra a spisovatelia, ktorú ju centre Turca tvoria. Postupne sa v našom seriáli v rozhovoroch s nimi dozvieme viac o ich vzťahu k tejto časti Slovenska a aj o aktuálnej tvorbe. Dnes odpovedá kultúrny publicista, všestranný literát a autor desiatok kníh pre dospelých aj menších čitateľov PETER MIŠÁK.

Rozhovor vedíme pre noviny určené prevažne pre Martinčanov a či, zo širšieho hľadiska, Turčanov. Si rodený Ružomberčan, no desaťročia v Martine žiješ a tvoříš. Je tvoja literárna tvorba poznamenaná akými „fluidom“ metropolu Turca? Nesie v niečom turčiansku pečať?

Martin bolo pre mňa odjakživa príťažlivé mesto. A keď ma oslovili z Vydavateľstva Osveta ako dedinského učiteľa, boli hodene kocky. Ukázalo sa, že natrvalo. Ľahko je zapustiť korene tam, kde je už zem prekypaná predkami. Moja mama so svojimi rodičmi v Martine istý čas žili, dokonca sa v roku 1925 narodil

v tomto meste ujo. Takže – ako doma... Nie je len poznačená; moja (zrelá, najmä pre tlač zrelá) literárna práca, tvorba, cesta a všetky jej smery, ambície a „zákruty“ sú podmienené mestom a krajom. Teda Martinom a Turcom. V poviedkach a (nebodaj) v básňach ťažko určíš lokalitu. Ak nejde (do istej miery) o literatúru faktu, no to je iná pesnička. Nepochádzam napríklad z Oravy, no písal som o nej, rovnako je to s Prahou, Tatrami... No v predstavách pravdaže (veď pojmy v hlave sú vždy konkrétne) lokalizujem veci a deje navôkol seba. Teda v Martine.

V knihe Povesti o slovenských zvonoch máš aj jednu neodškriepiteľne martinskú...

Hľadal som príbeh nejakého zvona aj z Martina, v análoch som nenašiel a na povolaných miestach som po skúsenostiach s inými povolanými ani nehľadal. No zápis o nájdení konského postroja z mladšej doby bronzovej na miestach, kde stojí sídlisko Sever, bola celkom dobrá inšpirácia. K tým zvonom sa pravdepodobne vrátim, ale nerád hovorím veci dopredu...

Poznáme sa dlho, odhrýzali

sme kôrku na novinárskom chlebíku v jednej redakcii, varíme polievocku kultúrnej publicistiky, organizujeme literárny život, píšeme prózu aj poéziu... Viem, že vždy máš niečo rozpísané. Čo máš na pracovnom stole teraz?
Náhoda chcela, že som oprášil príbehy, ktoré som kedysi napísal pre banskobystrickú Reginu (rádio). Volalo sa to Čriečky z Turca a vysielali to každý druhý týždeň. Nebude to kniha (veď kto by v Turci vydal knižku o Turci Neturčanovi?), v tom lepšom prípade malý projekt o zaujímavostiach v meste a na jeho okolí. Psychológovia poznajú termín „rozdeľovanie pozornosti“. Mnohí sa bez neho nezaobídeme, najmä ak je pre nás príznačná dvoj- a viacdomosť (viacdomosť?). A tak mám stále čo vracat' svojmu rodisku

(i rodisku mojich detí). Tam som však už Martinčan. Ako Martinčana ma to teší, ako Ružomberčana trochu rozosmutnieva. Svetlou stránkou mojej (i tvojej, teda našej) viacdomosti je to, že všade kohosi „máme“ a je na Slovensku len veľmi málo miest, kde by sme sa mohli stratiť, lebo nás tam nikto nepozná. To nie je len naša novinárska či kultúrtrégerská minulosť a prítomnosť, je to niečo viac, tuším sa tomu kedysi vravelo vlastenectvo, teraz sa vraj už nenosi. Ešte na margo: slávna martinská minulosť je dôvod, prečo sa na nás zvyšok sveta pozerá trochu cez prsty. V tomto prípade je to celkom príjemné. Ďakujem, že sa mi dostalo cti a príležitosti trochu sa vyznať...

**Foto: Gustáv Hegedüš
Stranu pripravil Igor Válek**

Hokejoví „rytieri“ chcú v play-off potvrdiť kvalitu

Kapitán „rytierov“ Jaroslav Markovič strieľa gól do siete Trnavy. Foto: chir

Základná časť 1. hokejovej ligy finišuje. Do jej konca zostáva 12 účastníkom odohrať už len zopár zápasov. Momentálne to vyzerá tak, že „rytieri“ HK Martin by mohli do vyradovacej časti (play-off odštartuje 1. februára) vstúpiť z druhého alebo tretieho miesta.

Štvrtfinále sa hrá systémom prvý s ôsmym, druhý so siedmym, tretí

so šiestym a štvrtý s piatym na tri víťazné stretnutia. Martinčania začnú štvrtfinále doma (1. a 2. februára), potom budú hrať na ľade súpera (5. a 6. februára) a prípadný rozhodujúci piaty duel odohrajú znovu na vlastnom štadióne (8. februára). Proti komu „rytieri“ nastúpia v 1. kole play-off, to zatiaľ nie je známe, ale doterajší priebeh súťaže naznačuje, že to s najväčšou pravdepodobnosťou bude Humenné

alebo Bratislava. Ak by to bol jeden z týchto dvoch tímov, potom sa treba pripraviť na to, že vedľa vystrčiť rožky, o čom svedčí po jednom víťazstve oboch v Martine (Humenné 6:0 a Bratislava 4:1). Ale nech by to bol ktokoľvek iný, Martinčania sa musia vysporiadať s nevdácnou úlohou favorita a vyrovnáť sa s psychickým tlakom. Od lepšie postaveného mužstva po základnej časti sa vždy očakáva postup, čo však neraz býva klamlivé. V k. o. systéme nikto nemôže

mať stopercentnú istotu postupu, lebo šport si píše vlastné príbehy. Play-off je totiž úplne iná súťaž, v ktorej o úspechu či neúspechu rozhoduje nielen herná kvalita, fyzická pripravenosť, správna taktika, ale aj psychická odolnosť a vo veľkej miere tiež šťastie.

„Myslím si, že začínať play-off v domácom prostredí je výhoda. Hneď prvý zápas vyradovacej časti je veľmi dôležitý z hľadiska psychiky

a navodenia správnej atmosféry. Doma sme dosť silní a to budeme chcieť dokázať aj v play-off. Určite nebudeme taktizovať, ani vyberať si súpera do štvrtfinále. Je jedno, kto sa proti nám postaví, povinnosťou je postúpiť do ďalšieho kola. Naším cieľom je absolvovať úspešné play-off. Do tohto ročníka 1. ligy sme vstupovali s vysokými ambíciami, čo základná časť potvrdzuje. Sme v najlepší štvorke a mužstvo má potenciál dosiahnuť dobré výsledky aj v play-off. Chlapci sa tešia na rozhodujúcu časť sezóny. Som presvedčený o tom, že v zápasoch ukážu všetko, čo je v nich, a potešia našich fanúšikov, ktorí hokej milujú. Som optimista, verím, že to dobre dopadne,“ nádej sa riaditeľ HK Martin Milan Murček.

Semifinále (štart 11. februára) a finále (začiatok 25. februára) sa bude hrať už na štyri víťazné stretnutia. Víťaza 1. ligy a postupujúceho prvotligistu do baráže o účasť v najvyššej súťaži s najhorším tímom Tipsport ligy spoznáme najneskôr 8. marca. MESTSKÉ NOVINY veria, že martinským hokejovým „rytierom“ bude práve v play-off gradovať forma, v celej nádhre ukážu svoju kvalitu, vložia do hry srdce a pohľadia dušu širokej fanúšikovskej obci v Turci.

Kľúčový brankársky post vystužený Dominikom Riečickým

Vedenie HK Martin angažovalo v priebehu januára 26-ročného brankára Dominika Riečického (odchovanec košického hokeja), ktorý v aktuálnej sezóne odchytil deväť zápasov v najvyššej súťaži v drese Detvy.

„Ponuka Martina ma zaujala. Som rád, že som tu. Budem sa snažiť svojimi výkonmi pomôcť mužstvu a snáď sa mi to aj podarí. Zdravá konkurencia v tíme je dobrá, najmä teraz, keď sa už blížíme k play-off. Vyradovacia časť bude náročná, nikdy neviete, čo sa v nej môže stať. Hlavne musíme bojovať ako kolektív. Verím, že to zvládneme a dotiahneme to v play-off čo najďalej. Teším sa na martinských fanúšikov,“ povedal Dominik Riečický, ktorý po prvý raz strážil svätyňu HK Martin v zápase 40. kola 1. ligy v Spišskej N. Vsi, kde „rytieri“ vyhrali 10:5 (18. januára). Dominik Riečický je bývalý

mládežnícky reprezentant Slovenska (štartoval na MS hráčov do 18 a 20 rokov). Na konte má aj niekoľko zápasov v najvyššej súťaži za Košice i Detvu a v minulej sezóne pomáhal svojimi zákrokmi v 1. lige Prešovu, ktorý vtedy v semifinále podľahol Michalovciam. Hlavný tréner HK Martin Róbert Spišák i asistent trénera Radovan Somík očakávajú od Riečického zvýšenie konkurencie na brankárskom poste, o ktorom sa hovorí, že je v play-off kľúčový. Aj riaditeľ klubu Milan Murček si myslí, že v play-off môže byť istota v bránke jedným z určujúcich faktorov úspechu. „Ako som už spomínal, pôvodne sme uvažovali o našom odchovancovi Samuelovi Hlavajovi, ktorý počas sezóny chytil za Orange 20, ale ten zostal po MS do 20 rokov (Kanada) v Amerike. Angažovali sme Dominika Riečického, o ktorom máme dobré referencie. Branislav Bernát i Lukáš

Brankár Dominik Riečický je posilou HK Martin. Foto: Ich

Gavaliar podávajú zodpovedné výkony, ale v prípade zranenia či choroby, by mohli nastať problémy, čomu sa chceme vyhnúť. Preto sme vystužili brankársky post ďalším gólmanom. Čo sa týka ďalších prípadných posil, do 31. januára

(deadline na prestupy – pozn. red.) by sme radi ešte získali nejakého hráča. Hádám sa to podarí,“ uzavrel túto tému Milan Murček.

**Stranu pripravil:
Lubomír Chochula**

Fomat v zime nezháľa, pripravuje sa na jarné výzvy

Fomat vyhral doma v prípravnom zápase nad Prievádzou 3:0 (19. januára), vľavo je Martin Boďa

S podpredsedom správnej rady MŠK Fomat Martinom Ivanom Bučkom sme sa porozprávali o aktuálnom dianí v tomto futbalovom klube a príprave áčka na jarnú časť sezóny 2018/2019.

V rámci dotačnej schémy rozpočtu na rok 2019 schválili poslanci MsZ v Martine pre Fomat čiastku 120 000 eur, čo je o 30 000 eur viac, ako bol pôvodný návrh. Čo na to hovoríte?

„Samozrejme, sme veľmi radi a ďakujeme za to. Akurát treba dodať, že tri roky, s výnimkou obdobia, keď bolo mesto v nútenej správe, sme dostávali toľko, čo teraz. Preto nešlo o navýšenie, len sa to vrátilo do normálu. Táto dotácia pokryje tretinu nášho rozpočtu, ktorý je 360 000 eur. Zvyšné financie musíme zohnať z iných zdrojov, čo v súčasných podmienkach nie je jednoduché, ale v zmysle našej filozofie nezadlžovať klub robíme všetko pre to, aby sme hospodárili efektívne. Náklady každoročne stúpajú aj preto, že mládeži, ktorá je našou prioritou, sa snažíme v rámci možností vytvoriť dobré podmienky na futbalový rast. Našou trvalou ambíciou je zabezpečiť mládežníckym kategóriám kvalitný

tréningový proces pod vedením kvalifikovaných trénerov. Ako som spomínal, vážime si podporu mesta, lebo 120 000 eur nie je malá čiastka, ale na druhej strane, v minulej sezóne nám vznikli náklady (25 000 eur) spojené s rekonštrukciou ihrísk, ktoré bolo nevyhnutné uskutočniť, aby klub mohol existovať. Podielali sme sa na rekonštrukcii hracej plochy na Bystričke, prispeli sme tiež k rekonštrukcii ihriska v Sklabine, trénovali sme aj v Sučanoch, na Lipovci a dobrá spolupráca je aj s Turčianskymi Kláčanmi. Preto chceme požiadať o mimoriadny finančný príspevok vo výške sumy (viac ako 20 000 eur), ktorú sa podarilo ušetriť po tom, ako Správa športových zariadení mesta Martin (prevádzkovala štadión, platila energie, údržbu, ľudí) nepokračovala v zmluve s majiteľmi starého futbalového štadióna...“

Prehodme výhľadu z ekonomickej na športovú koľaj. Muži Fomatu sú po jesennej časti 3. ligy Stred až na 11. mieste so ziskom 17 bodov (5 výhier, 2 remízy, 8 prehíer). Bude jarná časť úspešnejšia?

„S prvou polovicou sezóny nebol spokojný nikto. Ani vedenie, ani hráči a členovia realizačného tímu, ani

fanúšikovia. Jeseň bola z našej strany poznačená stagnáciou výkonov, kolísavosťou formy, čo sa odzrkadilo na výsledkoch. Žiaľ, prestalo sa nám dariť v domácich stretnutiach. Počas jesennej časti bolo treba riešiť situáciu, preto sme pristúpili k výmene na trénerskom poste (Pavol Šuhaj prišiel namiesto Vladimíra Kut'ku – pozn. red.). Nový tréner naskočil do rozbehnutého vlaku. Mal krátky čas na to, aby niečo zásadne s mužstvom urobil, ale o to viac od neho očakávame teraz po zimnej príprave. Snažíme sa hráčov naštartovať k vyššej výkonnosti. Myslím si, že potenciál na to majú. Verím, že na jar budeme hrať kvalitnejšie a dosiahneme lepšie výsledky. Po skončení jesennej časti sme mužstvu dopriali dva týždne na oddych, ale potom nastala etapa tzv. predprípravy na jarnú časť. Nakoľko vo viacerých zápasoch sme v záverečnej polhodine fyzicky za súperom zaostávali, bolo nevyhnuté sa ešte v starom roku zamerať na obnovenie a zvýšenie kondície. V novom roku sme začali prípravu 7. januára a o pár dní neskôr sme absolvovali krátke sústredenie vo Vysokých Tatrách, ktorého sa až na niekoľko zranených hráčov zúčastnili všetci členovia kádra. Toto sústredenie, ktoré bolo zamerané

najmä na fyzickú pripravenosť, dopadlo veľmi dobre. Splnilo svoj účel nielen, čo sa týka tréningov, ale aj z hľadiska utuženia vzťahov medzi hráčmi a pomohlo tiež trénerom spoznať futbalistov aj z inej stránky. V Tatranskej Lomnici sme na konci sústredenia odohrali prípravný zápas s Popradom (1:2), na ktorý naši hráči nastúpili z plnej záťaže (na sústredení boli extrémne vyťažení, absolvovali až štvorfázové tréningy). Teraz sa pripravujeme doma (hlavne na umelej tráve pri ZŠ Hurbanova) a postupne odohráme ďalšie prípravné duely. Nádejame sa, že v zimnej príprave sa prejaví práca trénera a tímu sa podarí dobehnúť zameškané v oblasti kondície, ale potrebujeme sa zlepšiť aj v hernej činnosti. Dúfam, že sa nakoniec počasie umúdrí a záverečnú fázu prípravy budeme môcť absolvovať na dobrých terénoch. Naším cieľom je pripraviť sa na jarnú časť sezóny čo najlepšie.“

Bude cieľom aj posun v tabuľke vyššie?

„Určite! Pre Fomat je nedôstojné každé umiestnenie pod 7. priečkou. Ideálne by bolo, keby sme splnili túžbu skončiť do 5. miesta. Snažíme sa posilniť mužstvo, potrebujeme získať skúsených futbalistov strednej až staršej generácie do obrany a stredy poľa. Hľadáme také osobnosti, ktoré by zvýšili kvalitu a sebavedomie tímu. Ako sa hovorí, rozdielových hráčov, ktorí by v kľúčových momentoch, keď sa láme chlieb zápasu, zobrali na seba zodpovednosť. Hráčov s potrebnou rutinou, ktorí by prispeli k tomu, aby sme sa v obrane vyvarovali naivných chýb, prameňiacich z nedostatku skúsenosti. Nie je jednoduché získať takýchto hráčov, lebo ich po trávnikoch v regióne veľa nebehá. Navyše im nevieme ponúknuť adekvátne podmienky. To znamená finančné ohodnotenie, prípadne prácu a patričnú infraštruktúru. Pokiaľ sa podarí vybudovať futbalovú infraštruktúru na Pltníkoch, potom verím, že by sme mohli v budúcom ročníku zabojsť o postup do vyššej súťaže. Verím, že ak sa zlepšia podmienky na futbal v Martine, tak Fomat má na to, aby dlhodobo pôsobil v 2. lige.“

**Autor: Eubomír Chochula
Foto: chir**

Zakliata trináska, líder neprekonal vlnajší víťazný rekord

Rudolf Kralovanský (č. 33) je správnym kapitánom Bernoláčika

Suverén základnej časti Turčianskej florbalovej ligy (TFL), aktuálny majster a líder tabuľky FbK Bernoláčik, prišiel v zápase 14. kola proti Black Hawks Žilina (17. januára) o svoju neporaziteľnosť po 12 víťazstvách za sebou.

Naposledy prehral úradujúci šampión hneď v 1. kole 20. septembra 2018 (s Turanmi 5:7) a až po štyroch mesiacoch znovu okúsil trpkosť prehry. Hoci obhajca trofeje v tejto súťaži funguje ako kvalitný orchester bez falošných tónov, duel s Čiernymi jastrabmi potvrdil, že víťazstvá nemá nikto automaticky vyáreňované. „Žiaľ, rekord sa nám nepodarilo prekonať. Trináska zostala pre nás zakliata. V zápase s Black Hawks Žilina sme prehrali 5:6 (1:2, 1:4, 3:0). Doplatili sme na slabšiu druhú tretinu, v ktorej nám kvalitný

súper ušiel až na päťgólový rozdiel (prehrávali sme 1:6). V tretej tretine naše mužstvo opäť ukázalo charakter. V závere sme mohutne doťahovali náskok Žilinčanov, ale dostať zápas do samostatných nájazdov sa nám už nepodarilo. Stretnutie si vyhodnotíme a z prehry sa poučíme. Máme na to dostatok kvality, talentu i skúsenosti. Florbal je kolektívny šport. Bez toho, aby na ihrisku spolu neladila celá päťka, sa výsledok nedostaví. Jednotlivé časti orchestra musia spolu ladiť. A o to sa stále pokúšame. Bernoláčik má svoju kvalitu, ktorú sa snažíme počas tréningov, ale aj v samotných dueloch zvyšovať,“ hodnotil tréner Bernoláčika Milan Chochula, ktorý sa môže spoľahnúť na viacero opôr v tíme. „Aktuálna sezóna vychádza veľmi dobre nášmu najlepšiemu kanonierovi Michalovi Vargončíkovi, ktorému úspešne strelecky sekunduje Rudolf

Kralovanský. K ofenzívnym lídrov patrí ešte Matej Noga a Róbert Hartl. Medzi stabilné piliere defenzívy treba zaradiť aj Dušana Štrbáka, Petra Baláža a Miroslava Mazúcha. Môžeme sa oprieť aj o vyrovnanú brankársku dvojicu Martin Ursacher a Milan Korbel.“ V tejto sezóne je kvalita TFL najvyššia zo všetkých doterajších ročníkov. Väčšina zápasov je vyrovnaná, často sa o výsledku rozhoduje až v samostatných nájazdoch. „K zvýšenej kvalite prispelo aj to, že väčšina mužstiev pravidelne trénuje. Ďalej aj to, že do Včelína prišlo mnoho kvalitných florbalistov z Dolného Kubína a Nižnej. Oživením súťaže je mužstvo Čiernych jastrabov zo Žiliny. Aj v ich kádri je množstvo výborných florbalistov. TFL hrajú aj Turany, účastník M2. Možno teda povedať, že Turčianska florbalová liga hráčskou, organizačnou, ale

aj rozhodcovskou úrovňou dobieha tretiu najvyššiu slovenskú ligu M2.“ TFL sa hrá v športovej hale v Diakovej, kde sú, žiaľ, obmedzené možnosti pre divákov, lebo tam nie je tribúna. Navyše je to mimo mesta. Nielen florbal, ale aj iné loptové športy by si zaslúžili novú športovú halu v Martine, lebo hrať pred obecnosťou je úplne niečo iné. „Verím, že v čo najkratšom čase sa budú hrať zápasy TFL v novej viacúčelovej hale v Martine. A nielen zápasy mužskej súťaže. Svoje duely by v nej odohrali aj mládežnícke kategórie Florbalovej akadémie Martin.“

Ako sme spomínali, v základnej časti je Bernoláčik dominantný, ale ak to nepotvrdí aj v play-off, všetko bude zabudnuté. Najväčší favorit na prvenstvo bude pod veľkým psychickým tlakom. „Vyradovacia časť je ešte ďaleko. Každým zápasom sa však bude play-off približovať. Očakávam preto dramatickú tretiu tretinu súťaže. Dôležitý bude každý zápas, každý bod i každý gól. Naša pozícia na čele tabuľky je nádejná, ale neradi by sme zaspali na vavrinoch. Pôjdeme od zápasu k zápasu,“ podotkol tréner Bernoláčika Milan Chochula a vzápätí dodal. „Prvé dva tímy postúpia priamo do semifinále play-off. Radi by sme postúpili z prvého miesta. Máme síce na čele pohodlný náskok, ale každý súper sa bude chcieť na nás vytláchnuť a obráť nás o body. Naším cieľom je vyhrať základnú časť a potom si počkáme na súpera, ktorý nám vyjde zo štvrtfinálových súbojov. Uvidíme, ako to dopadne. Ešte nás čaká posledná tretina súťaže. Múdrejší budeme po konci základnej časti.“

Po 14. kole viedol Bernoláčik s osembodovým náskokom pred Včelínom a Turanmi. Beznádejne posledný na ôsmom mieste bol Storm.

Autor: Ľubomír Chochula
Foto: Slávka Janková

Tretie kolo regionálnej ligy v nohejbale

V športovej hale v Diakovej sa 12. januára konalo tretie kolo 21. ročníka regionálnej ligy v nohejbale, v ktorom zvíťazil obhajca trofeje Kysucké Nové Mesto.

Štvrtfinále: Chrenovec vs. Ružomberok 2:1, Europarts Martin vs. Adamovské Kochanovce 0:2 (3:10, 6:10), Kys. N. M. vs. Žaškov 2:1, NK Necpaly vs. Žabokreky 2:0 (10:8, 10:9). **Semifinále:** Chrenovec vs. Kys. N. M. 0:2, Necpaly vs. A.

Kochanovce 0:2 (9:10, 8:10). **Zápas o 3. miesto:** Necpaly - Chrenovec 2:0 (10:7, 10:8). **Finále:** Kys. N. M vs. A. Kochanovce 2:0 (10:9, 10:7). **Poradie po 3. kole:** 1. A. Kochanovce 13 bodov, 2. Necpaly 12 b, 3. Kys. N. M. 9 b, 4. Martin 5 b, 5. Žaškov 5

b, 6. Chrenovec 4 b, 7. Ružomberok 3 b, 8. Žabokreky 3 b. Štvrté kolo sa uskutoční 16. februára znovu v športovom centre v Diakovej (štart o 8. h).

Autor: -r-

Atletický trojlístok z Martina na „Kanároch“

Andrej Paulíny (v strede) si vlani vyskúšal štvorkilometrový kros. Foto: archív

Slovenskí mládežnícki reprezentanti v atletike Gabriela Gajanová a Andrej Paulíny, ktorí sú členmi AK ZŤS Martin, absolvujú spoločne so svojim trénerom Pavlom Sloukom trojtýždňové sústredenie na Kanárskych ostrovoch.

„Sme radi, že môžeme trénovať na „Kanároch“ (od 24. januára – pozn. red.), kde sú aj v tomto ročnom období vhodné klimatické podmienky. Svoj tréningový stan sme rozložili

v mestečku Maspalomas. Je to jedno z najnavštevovanejších letovísk ostrova Gran Canaria, kde sú dobré možnosti na komplexnú a kvalitnú prípravu v bežeckom parku, ale využijeme aj posilňovňu na štadióne. Nebude to žiadna dovolenka. Toto sústredenie je zamerané na objem, tempo a silovo-rýchlostnú zložku. V pláne sú dvojfázové tréningy každý deň okrem nedele (tá je určená na oddych) plus regenerácia. Lahôdkou budú sobotňajšie výbehy do kopca v rýchlom tempe. Domov sa vrátíme

14. februára,“ informoval Pavel Slouka. Čo sa týka ďalších zahraničných kempov, tak „sloukovci“ sa chcú zúčastniť desaťdňového výcvikového tábora v Břeclavi a potom aj sústredenia v južnejšej destinácii. „Kalit' fazónu na súťažné výzvy v novej sezóne budeme až na trojtýždňovom sústredení, ktoré absolvujeme buď v Španielsku s reprezentáciou alebo v Chorvátsku s inou skupinou,“ spresnil Pavel Slouka, ktorého

vyhlásili za Trénera mládeže roku 2018 v atletike. „Aďo i Gabika majú potenciál na ďalšie zlepšenie svojich výkonov. Škoda, že na Slovensku klesá úroveň v týchto kategóriách, potrebovali by sme doma väčšiu konkurenciu, ale s tým nič nenarobíme,“ dodal Pavel Slouka. Gabriela Gajanová vlani na majstrovstvách sveta juniorov (Tampere) skončila v behu na 800 m tesne pod medailovým umiestnením (4. priečka), ale vytvorila si tam osobný rekord (2:01,90 min). „Týmto

časom som sa nominovala na ME dospelých v Berlíne, kde som sa na osemstovke, žiaľ, nedostala do semifinále. Potom som ešte zvíťazila na Európskom pohári juniorov v Španielsku v behu na 800 m a štafete 4 x 400 m. V roku 2019 by som si rada zlepšila svoj „osobák“ a vybojovala si nomináciu na ME do 23 rokov vo Švédsku. Čerešničkou na torte by mohli byť MS dospelých v Katare,“ vyjadrila sa Gabriela Gajanová. Andrej Paulíny si vlani zabehol osobný rekord v behu na 1500 m (3:52,28 min) na mítingu P-T-S v Šamoríne, ale svoj najväčší úspech v doterajšej kariére dosiahol na majstrovstvách Európy do 18 rokov (Győr), na ktorých si vo svojej disciplíne vybojoval bronzovú medailu. Potom štartoval aj na Olympijských hrách mládeže v Buenos Aires, kde si v rámci kombinácie odkrúžil nielen 1500 m na tartanovej dráhe, ale si aj zabehol kros na 4 km. „Zážitkom bolo štartovať v Južnej Amerike. Získal som nové skúsenosti. V krose som sa dosť vytrápil, bolo to náročné dĺžkou i charakterom behu, nie som na to zvyknutý, ale celkovo to stálo za to. V novej sezóne by som sa chcel prebojovať na ME do 20 rokov vo Švédsku, ale najskôr musím splniť limit (3:50 min), čo nebude ľahké,“ ozrejmil Andrej Paulíny.

Lucia Hrivnák Klocová odovzdáva skúsenosti

Jedna z najlepších slovenských bežkyň v histórii, Martinčanka Lucia Hrivnák Klocová (štvornásobná účastníčka olympiády a bronzová medailistka na ME 2010 v behu na 800 m) zavesila pretekárske tretry na klinec na jeseň 2017. Nechýba jej súťažná adrenalín?

„Vlani v septembri som sa zúčastnila pretekov Beh na Hôrky. Som rada, že som si to vyskúšala. Zo športovania som mala dobrý pocit, ale zároveň si myslím, že to bol môj prvý a posledný štart na tomto podujatí. Dvadsať rokov súťaženia mi stačilo, takýto adrenalín i stres nevyhľadávam, teraz už samej sebe, ani druhým, nemusím nič dokazovať. Mojim cieľom je skôr

odovzdávať skúsenosti mladým, ktorí majú chuť, chcú sa venovať atletike a rozvíjať svoje nadanie,“ poznamenala Lucia Hrivnák Klocová, matka dvoch detí (päťročný Adamko a deväťmesačná Timejka), ktorá momentálne trénuje prípravku v klube AK ZŤS Martin. Pochopiteľne, deti majú v nej veľký vzor. „Po materskej dovolenke som sa vrátila k tréningu detí vo veku od 7 do 9 rokov. Baví ma to. Som rada, že sa náš klub rozrastá. Teší ma zvýšený záujem detí o atletiku. Dúfam, že do budúcnosti to niečo prinesie a vyrastú nám noví reprezentanti i šampióni. Uvidíme, či sa to podarí. Hlavne, aby si našli takú cestu, ktorá ich dovedie do správneho cieľa, podľa toho, čo od života očakávajú a čo chcú dosiahnuť.“

Zľava: Pavel Slouka, Lucia Hrivnák Klocová a Gabriela Gajanová. Foto: l'ch

Pre Luciu Hrivnák Klocovú bol rok 2018 výnimočný v tom, že sa jej narodila Timejka. Úspechy klubu AK ZŤS Martin, samozrejme, zaznamenala a má z nich radosť. „Gabika Gajanová a Aďo Paulíny pod vedením trénera Pavla Slouku urobili ďalší progres. Obaja títo veľmi

talentovaní športovci sú prínosom aj pre slovenskú atletiku. Držim im palce. Dúfam, že naďalej budú úspešne reprezentovať martinský klub i celé Slovensko.“

**Stranu pripravil:
Lubomír Chochula**

Sebapoznávanie, funkčné stravovanie a výživný pohyb

Vlado Zlatoš (vľavo) a Martin Kralovanský. Foto: Ich

Vo FUNKčness centre Martina Kralovanského sa uplynulý vikend konala akcia na tému funkčné stravovanie a výživný pohyb, ktorej hlavným protagonistom bol expert na tieto oblasti Vlado Zlatoš.

Akú radu by si dal tým, ktorí chcú napr. schudnúť?

V prvom rade si treba vytvoriť taký životný štýl, pri ktorom budete mať pocit, že je OK, a ktorý vydržíte bez pauzy dodržiavať až do konca života. Akonáhle to nedosiahnete, nastupuje diéta, pri ktorej nastáva úplne iný psychický rozmer vnímania toho, čo robíte. Je to potom viac o traume, utrpení, odriekaní a pevnej vôli. Lenže pevná vôľa je ako pohár vody, ktorá raz počas

tej diéty klesne na dno a potom sa neubránite pokušeniu dať si čokoládu. Ja sa na to pozerám skôr z toho pohľadu, aby bol životný štýl udržateľný. Ak sa vám to podarí, ste na správnej ceste a v tom prípade sa nemusíte trápiť tým, že výsledky sa nedostavia napr. za pol roka, ale až za rok. Niekedy dostávam aj také otázky, ako schudnúť posledné dva, tri, päť či desať kilogramov, na ktoré sa nedá jednoznačne odpovedať. Ale o koľko sa musí zvýšiť vaša kondícia, o koľko viac počas dňa musíte držať pôst, aby sa tieto veci mohli stať vedľajším efektom týchto javov? Na začiatku treba zistiť vstupný level vašej kondície, za aký čas zabehnete 400 m, koľko spravíte zhybov, či dokázate urobiť poctivý gymnastický kľuk alebo

drep na jednej nohe a pod. Každá skratka je cesta do pekla! Ak veríte rýchlym riešeniam, nemáte patričné skúsenosti, nedisponujete komplexnými vedomosťami, potom si môžete ublížiť. Keď budete drepovať so stokilovou činkou, pričom máte potenciál robiť drepy technicky správne s polovičnou záťažou, je vysoký predpoklad, že si zničíte chrbticu, kolená a budete mať aj iné zdravotné problémy. Správny životný štýl, to je mozaika viacerých faktorov, ktoré do seba zapadajú.

Prečo výživný pohyb a funkčné stravovanie?

Lebo telo potrebuje pohybovú výživu, veľmi komplexnú a všestrannú. Ak budete cvičiť iba jedným spôsobom, bude to, ako keby ste stále dokola jedli kura s ryžou. Prejedi by ste sa toho. No a funkčné stravovanie? V strave nejde iba o chuť a zahnanie hladu, ale aj o to, akú funkciu pre váš organizmus bude mať jedlo v najbližších hodinách. Čo sa bude diať, ako to ovplyvní váš metabolizmus. Niekedy to nie je o tom, čo zjete, ale hlavne o tom, čo nezjete. Nie sú kalórie ako kalórie. Priemyselne spracované sladkosti, čipsy, fast-food a ďalšie nezdravé potraviny majú tzv. prázdne kalórie, ktoré dokonca konzumenta oslabujú. Krátkodobý pôžitok je za cenu toho, že kradnú energiu. Najväčšie metabolické peklo si vo svojom tele rozpúta vtedy, ak vaša (p)otravina obsahuje naraz cukor, múku a rastlinné tuky. Nehovorím, že existuje len jedna správna cesta,

ako dosiahnuť excelentné výsledky. Vyberte si takú, ktorá vám imponuje. Motiváciou vám môžu byť ľudia, ktorí niečo dokázali a vďaka ktorým sa utvrdíte, že to, čo robíte, má zmysel. Vlastné skúsenosti a sebapoznanie (aj sebazvedľovanie) sú najdôležitejšie.

Spolupracuješ aj so špičkovými športovcami?

Ano, s viacerými, ktorým meriame metabolickú kondíciu. Spomeniem napr. olympijského víťaza v chôdzi na 50 km Mateja Tótha, ktorý pomocou výživy a manipulácie s hladom dosiahol zásadné metabolické zmeny. V tejto súvislosti je dôležité vedieť: odnaučiť sa jesť príliš mnoho jedla (akéhokoľvek), odnaučiť sa jesť príliš často (ideálne trikrát a menej za deň), odnaučiť sa jesť príliš mnoho sacharidov (príjem sacharidov pod 30 percent z celkového energetického množstva), odnaučiť sa báť konzumovať zdravé tuky (saturované, mononenasytené), odnaučiť sa jesť pred tréningom sacharidy (aj náročný tréning na prázdny žalúdok). Celkom jednoduché, čo poviete? No náročnejšie na zrealizovanie (postupnosť) a najnáročnejšie na prispôbenie individuálnym zvláštnostiam človeka (metabolizmus, hormonálna citlivosť, sezóna, iné). A práve správne načasovaná aplikácia nízkosacharidového a nízkofrekvenčného stravovania je pre úspech dôležitá.

Atilov beh korist'ou Milana Ruttkaya a Veroniky Platkovéj

V sobotu 19. januára sa uskutočnil 4. ročník Atilovho behu z Košút cez Borovú do Turčianskej Štiavničky (9 km). V mrazivom, ale slnečnom počasí zvíťazili Milan Ruttkay a Veronika Platková.

Veronika Platková v cieľi povedala: „Prevšenie bolo prijateľné pre trať cezpoľného behu, ktorý bol vhodný pre náročných, ale aj rekreačných bežcov. Organizácia podujatia bola na vysokej úrovni.“

V Turčianskej Štiavničke si každý

prebral tradičnú pemíkovú medailu, ktorú vyrobila Janka Mališová Greňová. Organizátori pripravili pre víťazov aj poháre a jeden putovný pohár, na ktorom sú vygravírované mená najlepších bežcov za posledné ročníky.

Najrýchlejší na 4. ročníku Atilovho behu – kategória muži: 1. Milan Ruttkay, 2. Peter Blaho, 3. Martin Pavlík. **Ženy:** 1. Veronika Platková 2. Miloslava Štilcová, 3. Denisa Nechalová.

Stranu pripravil:
Lubomír Chochula

Účastníkov Atilovho behu zima neodradila. Foto: chir

Gymnázium Viliama Paulinyho-Tótha nežije z tradície Tí najlepší inšpirujú ostatných

Pedagogický kolektív Gymnázia V. Paulinyho-Tótha, dolu v strede riaditeľka Mgr. Darina Súderová.

Gymnázium Viliama Paulinyho-Tótha, jedna z dominant na Malej hore na Martinskej Akropole, je dôstojným nositeľom tradície prvého martinského slovenského gymnázia 1867. Vzdeláva sa tu rádovo 500 žiakov, počas existencie opustilo brány školy už viac než 13000 študentov. Gymnázium patrí medzi najväčšie školy v Žilinskom kraji a má viac než 90%-tnú úspešnosť v prijatí absolventov na vysoké školy.

Riaditeľka GVPT Mgr. Darina Súderová napriek všetkým úspechom zdôrazňuje:

Snažíme sa neustrnúť

Reagujeme na situáciu v strednom školstve, aj na požiadavky mladých ľudí, na ambície venovať sa cudziemu jazyku a študovať cudzí jazyk alebo aj v zahraničí. Preto máme novú formu štúdia, bilingválne päťročné štúdium v anglickom jazyku. Otvárame iba jednu triedu v bilingválnej forme štúdia a t.č. máme 2. ročník, v jednej triede je 24 študentov. Vzniklo to práve kvôli záujmu študentov, ktorí chcú byť pripravení aj na štúdium alebo život v zahraničí a naša škola im to chce ponúknuť. Aby sme na to vytvorili podmienky, zobrali sme aj nových ľudí, ale máme aj mnohých

pedagógov, ktorí majú angličtinu v kombinácii, akurát sa niektorí z nich zamerali na zdokonalenie a urobili si povinné skúšky, aby mohli učiť predmet v cudzom jazyku. Popri bilingválnom máme aj štvorročnú formu, kde máme 4 triedy v každom ročníku, čo je okolo 100-110 študentov v 1 ročníku. Veľkou výhodou tejto formy je, že počnúc od 3. ročníka si študenti môžu vyberať voliteľné predmety. Je to veľmi príjemná možnosť, pretože deti spájame zo všetkých tried, takže si môžu vyberať individuálne kombinácie predmetov a tým, že žiakov je tak veľa, dokážeme ich do jednotlivých seminárov. Okrem toho ponúkame, samozrejme, aj „klasické“ predmety. Môžu sa teda špecializovať a pripravovať na to, čo ich baví a čo chcú v budúcnosti robiť. Máme aj vlastný projekt Erasmus+ zameraný práve na zvyšovanie kompetencií učiteľov odborných predmetov v anglickom jazyku, takže boli na dvojtýždňových kurzoch jazyka, ale i metód, stratégií výučby a pod vo V. Británii a jedna kolegyňa aj v Španielsku. Okrem toho máme dva projekty zamerané na žiakov – jeden je v spolupráci s partnermi v Španielsku, Česku, Poľsku a Rumunsku a je zameraný na otázky rovnoprávnosti mužov a žien a postavenie žien v histórii a kultúre, druhý realizujeme s gymnáziom v Chomutove a ten je zameraný na

druhovú diverzitu v krajine. Naši študent ta pcestujú v júni a z Chomutova prídu k nám v septembri. Je to nielen poznávanie krajiny, ale aj rozvoj fyzických a športových kompetencií. Vďaka projektu v minulých rokoch kompletne vynovili laboratória v chémii a biológii, vo fyzike zmodernizovali zariadenia a meracie systémy na digitálne spracovanie výsledkov. Nové učebne sú aj v informatike. D. Súderová: „Snažíme sa neustále rozvíjať podmienky, aby sme neustrnuli v minulom storočí...“ Plány máme veľké, hoci v školstve sú finančné podmienky náročné. Posledné 3-4 roky neboli ani výzvy pre gymnáziá. „Ale teraz taká výzva

je, dopĺňa D. Súderová, - a to je rozvoj čitateľskej, matematickej, prírodovednej a finančnej gramotnosti. Do toho sa chceme zapojiť vlastným projektom, aby sme mali možnosť tieto kompetencie rozvíjať. Nie je to tak, že by sme v tom úplne začínali, kus cesty už máme za sebou, máme už napr. predmety Občan v spoločnosti, Komunikácia, Energia – a všade je to spojené s rozvíjaním kompetencií, tvorbou projektov a ich obhajobou.

Jeden príklad za všetkých

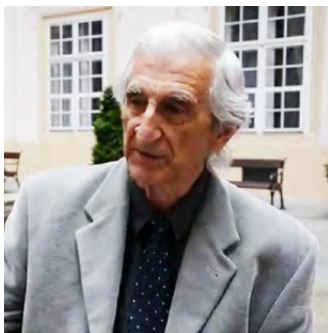
Jedným z úspešných študentov Gymnázia V. Paulinyho-Tótha je Tomáš Štefanov, ktorý nedávno zvíťazil na Medzinárodnej olympiáde v prírodných vedách (EUSO), súťaži určenej pre žiakov do 16 rokov. Za reprezentáciu Slovenska si vyslúžil Pamätný list sv. Gorazda, najvyššie ocenenie žiaka, ktoré mu udelilo Ministerstvo školstva a športu SR. Okrem iného je aj členom tímu gymnázia a úspešne sa zapája aj do robotických súťaží.

Príklady študenta Tomáša Štefanova a známeho a oceňovaného prof. Jozefa Beňušku sú u vás ojedinelé, alebo je podobných príkladov viac a súvisí to s dlhodobou koncepciou školy a jej realizáciou?

- Tomáš Štefanov sa zameriava predovšetkým na chémiu. Už dlhodobo u nás pracujú chemické krúžky a kolegyne sa tam stretávajú s deťmi, ktoré sa venujú chémii a individuálne sa pripravujú na súťaže.

Učiteľky chémie J. Tavelová (vľavo) a T. Rudzanová s úspešnými študentmi - T. Štefanov (vpravo) a M. Ondreják

Fyzikári dr. Ivan Šabo

dr. Jozef Beňuška

Dokonca napr. T. Štefanov s M. Ondrejčkom a prof. Janou Tavelovou vymysleli korešpondenčnú súťaž pre základné školy. Oni prosto chémiou žijú, sú tam veľmi radi a kolegyně J. Tavelová a T. Rudzanová ich veľmi podporujú. No bez toho individuálneho záujmu o predmet by to nešlo. Tých 10-15 ich chodí na chemický krúžok pravidelne, robia olympiády a pod. a sú úspešní, ale Tomáš je predsa len iný. Je šikovný a všestranný, ale zároveň na sebe pracuje a je veľmi skromný a svojou pracovitosťou dokáže veľa. Je to teda súhra všetkého.

„Snažíme sa, aby sa deti neučili len teóriu, aby sa dostali aj do laboratórií, - hovorí riaditeľka D. Súderová. Kolega dr. J. Beňuška zas nadviazal na dr. Ivana Šabu, ktorý bol nielen našim dlhoročným fyzikárom, ale aj „duchovným otcom“ astronomickej pozorovateľne, ešte stále tam pôsobí a je stále aj ľudským aj odborným prínosom. Chodia k nemu najmä deti zo základných a materských škôl. A kolega Beňuška má zas k tej astronómii aj fyzike trochu iný prístup, je to osobnosť, má to premyslené, je dobrý didaktik, ale prínosom je aj spolupráca s pánom Šabom. Je to človek, ktorý na sebe pracuje, má dobré nápady, nadšenie – a keď toto nadšenie nechýba, dá sa dokázať veľa.“ (Pozn. redakcie: PaedDr. Jozef

Beňuška, PhD. je nositeľ titulu Najlepší učiteľ fyziky v Európe za rok 2017, okrem toho nositeľ Cena za vedu a techniku v kategórii Popularizátor vedy, autor vlastných učebníc i digitálnej učebnice fyziky. Spolu s I. Šabom vybudovali aj Centrum popularizácie fyziky a gymnázium je už 50 rokov gestorom celoslovenského seminára Vanovičove dni.)

Ing. T. Rudzanová: Tomáš Štefanov je zapálený chemik, strašne šikovný. Na túto najvyššiu kategóriu nestačí, aby sme ich len my učili. On musí chcieť, všetci musia robiť podstatne viac. Aj jeho kolega v súťaži, Matúš Ondrejčák, tiež veľmi šikovný, vyhral aj krajské kolo v biológii. „Mladého Slováka“ v dejepise, chemicky je dobrý... V utorok mám krúžok, sú tu, v stredu zas prídu – našli sme si taký pokus, môžeme si to urobiť?”

Mgr. J. Tavelová: Náplňou týchto súťaží sú vysokoškolské veci. Je to nastavené podľa kritérií medzinárodných súťaží. Takže musia sami chcieť a sami chodiť na vzdelávanie – jeden do B. Bystrice, druhý do Bratislavy, na vysoké školy, kde si našli konzultantov. Keď učiteľ nájde takého dobrého žiaka, je to radosť a pýcha. Je dosť detí nastavených najradšej nerobiť nič a je škoda nevenovať sa talentovanému dieťaťu. Vždy nájdeme takých, ktorým sa oplatí venovať. Keď to dieťa zažije úspech, je to aj naša radosť. Tito chalani sú úžasní. A už teraz sú víťazi!:)

Ako vníma svoje úspechy sám T. Štefanov?

Ja som sa začal chémii venovať v 8. triede, keď učiteľke nevyšiel pokus a vybuchlo jej to na stole...:) Prišlo mi to také, že to by som mohol robiť aj ja – kaziť veci...:) Ale všeobecne – myslím si, že je to pekná veda, nie to základné, ale keď sa do toho človek ponorí, zistí, že sú tam také veci, ktoré naozaj človeka oslovia. Stalo sa neskôr aj mne, že i niečo vybuchlo, samozrejme, myslím, že každý chemik najprv prežíva „obdobie výbušnin“, až potom ho chytia také odborné témy. Na tej európskej súťaži bol najťažší asi ten časový sklz, keďže to bolo veľa úloh na pomerne málo času. Organizátori aj počítali s tým, že sa neurobia všetky, ale my sme to nejak „dali“. A najlepšie, celkovo

tá atmosféra, možnosť byť na takej súťaži, už ostať sa do výberu a reprezentovať Slovensko. A plaketa sv. Gorazda, to som nečakal. Zrazu prišiel list, že mám ísť do Bratislavy, a ja – že to začo? Doma všetci šťastní, mama „hysterčila“ :), samozrejme, pochvaly boli aj doma aj v škole. (Pozn. red.: V škole vyhral súťaž Najlepší študent školy, ako druhák.) Parťák v súčasnej krajskej olympiáde Matúš Ondrejčák: - Bolo to tu pomerne ťažké, ale dalo sa to zvládnuť. Sme s Tomášom v jednej triede. Ale jeho úspech neberieme nijako extra :)), nevítal som ho so šampanským alebo kvetmi...), normálne sme sa kamarátsky privítali. Je to chalan veľmi tichý, šikovný a cieľavedomý. Nie, ostatní ho nemajú za „šprta“, tu na strednej sú už viac liberálni. :) Kým ja by som chcel učiť, Tomáš bude zrejme vedec.

Anketa študentov:

Ako je na gymnáziu?

Zuzana Jančeková, 1. ročník – Je tu fajn, aj keď ten prestup zo základnej školy je náročný. Ale čo sa dalo čakať od gymnázia... Učiteľia majú k tomu dosť rôznorodý prístup, každý má vlastný štýl učenia a treba si na to zvyknúť. Ale myslím si, že je to celkovo dobré kvôli príprave na vysokú školu. Vidno, že na predmet, ktorý si vyberiete, budete z neho maturovať, alebo ho budete mať aj na prijímačkách a chcete ho študovať, vás tu pripraví stopercentne. Je dobré zamerať sa na určitý predmet a venovať sa mu.

Kristína Chmúrna, 1. ročník - Mne sa tu páči, napr. že je tu veľa odborných učebníc. Je to niekedy náročné – na ZŠ sme mali svoju triedu, kým tu sa často presúvame...:) Chcela by som študovať biológiu, baví ma to a na to sú tu tiež dobré podmienky.

Michal Dúč, 2. ročník bilingválneho programu: Ako sa nám tu páči? V pohode celkom; všetko okrem matiky.

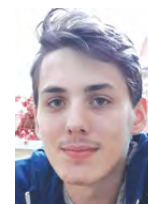
Ale to asi nie je chyba učiteľky, skôr moja...:) Prostredie je tu v pohode, na tejto škole nie je žiadny taký problém.

Richard Doležálek, 2. ročník bilingválneho programu: Je to tu na vysokej úrovni. Študenti sa často sťažujú na kúrenie v škole, ale vidíte – dnes je vonku mínus 20 a v škole je teplo.

Jakub Sokolík, 4. ročník - Som štvrták, maturujem. Ja som so školou veľmi pokojný, mám rodičov v Pov. Bystrici (no narodil som sa v Martine), najprv som mal ísť na gymnázium v P. Bystrici, ale rozhodol som sa pre Martin, lebo toto gymnázium je vyššie hodnotené, má vyššiu prestíž, aj čo sa týka fyziky, informatiky a matematiky. A potvrdilo sa to, som veľmi spokojný. Ak človek natrafi na toho správneho profesora, je to OK, a to je v mojom prípade pán prof. Beňuška. Pána prof. Šabu som, bohužiaľ, nezažil, no počul som o ňom veľa, je to už taká živá legenda :)

Marek Bátory, 3. ročník – Som zo Záturčia a to je aj dôvod, prečo som si zvolil toto gymnázium. Boli tu ešte iné možnosti, ale iné nemajú také dobré meno ako toto gymnázium, resp. chcel som ísť na štvorročnú školu. Prvý ročník bol fajn, pomerne dobrý kolektív, až na to, že 24 dievčat a 7 chalanov :). Z hľadiska výučby je to fajn. Profesori sú fajn, tiež ma učí pán prof. Beňuška, s ktorým síce nemáme „veľké“ vzťahy, ale to je subjektívne; o jeho kvalite sa nemusíme baviť, to vie asi každý. Čo by sa tu dalo zlepšiť? Školská jedáleň. Ja zjem všetko, čo mi naberú, nemám s tým až taký problém, ale ostatní... Niektoré jedlá, niežeby boli nechutné, ale... A ešte by som privítal, keby som mohol niekde vidieť, ako to jedlo vyzerá.

Pripravil: Michal Beňadik, foto: Soňa Sadloňová, autor a archív MN

PONUKA PRÁCE

Príjmeme zvarača so štátnou skúškou Z-M1 a s úradnou skúškou podľa normy STN EN 287-1 /135 P BW 1.2.../.

Svoje životopisy zasielajte na mailovú adresu: kubanova@compel-rail.sk, alebo tel. 043/4007 111

PENZIÓN ĽADOVEŇ

PONUKA PRÁCE

PRÍJMEME KUCHÁRA A ČAŠNÍKA

Svoje životopisy zasielajte na mailovú adresu: info@penzionladoven.sk, alebo tel. 0903 586 271

PONUKA PRÁCE HLADÁME DOHODÁROV (DISTRIBÚTOROV)

NA PRAVIDELNÝ ROZNOS NOVÍN
A LETÁKOV PRÁCA VHODNÁ PRE
ŠTUDENTOV, DÔCHODCOV
PROGRESÍVNE OHODNOTENIE

JÁN RUSNÁK: 0905 862 561

Chcete zázrak?
Sme tu pre vás.

MARTIN

BANSKÁ BYSTRICA

KOŠICE

SANATÓRIUM HELIOS®

Centrum gynekológie a reprodukčnej medicíny

www.sanatoriumhelios.sk

PIERCE

CNC REZACIE STROJE

www.pierce.sk

POLEPY
výklady - autá - bannery
vlmedia
REKLAMNÁ
AGENTÚRA

VL MEDIA, spol. s r.o.
ČSA 8, 036 01 Martin

Tel: 043/4223 041
www.vlmedia.sk

Facebook:
VL MEDIA

Predsedníčka Ústredia Živeny Magda Vášáryová pre MESTSKÉ NOVINY:

150-ročná Živena je stále aktuálna a mladá

Jubileum prvého spolku slovenských žien (vznikla 4. augusta 1869 v Martine) sprevádza viacero prvenstiev, ktorých význam treba doceniť. Krátko po novinovej výzve Ambra Pietra na založenie ženského spolku Sloveniek (jún 1869) sa zišlo ustanovujúce zhromaždenie a a prvou predsedníčkou bola Martinčanka Anna Pivková. O pár rokov začal vychádzať Almanach Živeny a neskôr prvý časopis Dennica a Letopisy Živeny. Trvalo 50 rokov, kým vznikla v r. 1919 prvá vyššia škola Živeny pre ženy, no o dva roky ich už bolo desať a o tri roky vznikli prvé jasle Živeny (v Martine). V r. 1920 už pracovalo v čs. parlamente 8 žien, po ďalších voľbách ďalších päť. Pripomíname si aj 100. výročie vystúpenia Živeniarky Oľgy Žuffovej za volebné práva žien a 20. výročie podujatia Šoltésovej Martin. Po rôznych peripetiách a zániku za socializmu bola po novembri 1990 Živena obnovená a znovu funguje aj jej spolkový dom – Centrum Živeny v Martine. Dnes má Živena 13 miestnych odborov po celom Slovensku a v nich okolo 1000 členiek/členov.

Ako sa Živena pripravuje na jubileum, porozprávala pre MESTSKÉ NOVINY Magda Vášáryová, predsedníčka Ústredia Živeny.

Pri Živene často zdôrazňujete, že tento spolok nie je len ozvenou histórie, ale jej spojením s modernou dobou. Čím môže Živena oslaviť ženy/mužov aj dnes, osobitne v Martine?

- Príklad Živeny, prvého ženského spolku na Slovensku, nám podčiarkuje význam zhromažďovania energie ľudí a definovanie ich spoločných cieľov. Prvým cieľom Živeny bolo umožniť ženám pridať sa do zápasu o pretrvanie slovenského národa. A druhým, podporiť vzdelanie žien a ich kultúrnu vyspelosť. Podpora

kvality vzdelania nielen na školách ale aj v domácnostiach a modernizácia kultúrnych odkazov a tradícií, tzv. kultúrnych kódov sú stále priority aktivít Živeny dneška. A k tomu postavenie žien, detí a seniorov v spoločnosti. Živeniarky boli prvé pred 100 rokmi, ktoré sa zasadzovali za volebné práva žien. Dnes sme už dosiahli rovnosť v ľudských právach, ale ešte stále sa musíme usilovať byť rovnoprávne. Ďalším z cieľov je, samozrejme, charitatívna a dobrovoľnícka činnosť.

„Menej schôdzovania, viac činnosti“ - je krédo, ktoré ste pred časom vyslovili. Program Živeny bol svojím spôsobom revolučný a moderný aj v dobe jej vzniku a je stále; vzdelávanie žien, podpora v ich rôznych funkciách

(osobitne v rodine), ale aj pri ich spoločenskom uplatnení... - to neprestalo byť aktuálne a potrebné. No ako prekonať uzavretosť a možno aj sklamanie z niekdajšieho formalizmu ženskej organizácie a nechť k spolkom a dosiahnuť širší záber a spoločenské uznanie Živeny?
- Nechť združovať sa a spoločne pracovať je vraj slovenskou špecifikou. Každý a každá radšej sama za seba a sám. Ale práve Živena je dôkazom, že spolky a spoločné činnosti sú omnoho efektívnejšie. Vyžaduje to aj viacej schopností uzatvárať kompromisy a nepovažovať ich za negatívum. Demokratické spoločnosti sú založené na diskusii, slobode vyjadrovať názor a to sa týka aj mikro úrovne, teda spolkovej činnosti. Každá a každý si vypočuje

názor druhej a druhých a v niečom ustúpi, alebo prehodnotí svoje priority. Spoločnosť je potom súdržnejšia a vzdelanejšia. Nestačí klikáť na internete.

Centrum Živeny je cenná historicko-architektonická pamiatka Martina a zaslúži si primeranú pozornosť - akú máte predstavu o jej príprave na jubileum a ako vám v tom môže pomôcť mesto (región)?

- Už niekoľko rokov pracujeme na reštaurovaní a obnove tejto funkcionalistickej budovy, Národnej kultúrnej pamiatky. (Peniaze na jej postavenie poslal aj prezident Masaryk cez svoju dcéru Alicu, ktorá bola veľmi aktívnou Živeniarkou.) V tomto roku by sme chceli pomocou grantu MK SR Obnovme si svoj dom dokončiť reštaurovanie celej fasády domu. Na ďalšie roky nám zostane uskutočnenie nášho sna vybudovať v podkrovi ďalšie miestnosti pre komunitné aktivity. Budova by mala dostať aj výťah pre vozíčkarov a vybudovanie ihriska pre deti a mládež v záhrade, kde naše „bylinkárky“, ktoré vychádzajú z tradície slávnej pani Ludmily Thurzovej, pestujú bylinky. Mesto nám doteraz nemohlo pomáhať, ale verím, že v tomto roku dosiahneme prepis niektorých malých častí pozemkov za našim plotom na nás, aby sme sa aj o tieto časti mohli postarať.

Živena je celoslovenský spolok, no vznikla v Martine a zanechala tu mnoho neprehliadnuteľných stôp. Čo z jubilejných podujatí sa tu v tomto roku uskutoční?

- Som veľmi rada, že sa v Martine podarilo naštartovať veľmi aktívny Miestny odbor Živeny na čele s pánom antikvárom Jánom Cigerom. Odbor bude pripravovať oslavy v Martine a podľa pripravovaných plánov to bude veľmi zaujímavé. Určite prideme a uctíme si naše predchodkyne, ktoré spočívajú na martinskom Národnom cintoríne. My v Ústredí sa musíme sústrediť na vydanie prvej knihy o histórii Živeny a veľký Gala večer, ktorý bude na jeseň vysielat' aj RTVS. Vydáme aj knihu s citátmi Živeniarok a Živeniarov.

Prípravil: Michal Beňadik

Bude Martin Mestom kultúry 2020 ?

Už sme v našich novinách viackrát informovali o potešujúcej skutočnosti, že naše mesto opäť „bojuje“ o označenie – nielen navonok čestné, ale aj vnútorne funkčné – Mesto kultúry SR 2020. Píšeme „opäť“, lebo už hneď po vzniku spomínanej iniciatívy z dielne Ministerstva kultúry SR, sa mesto Martin dostalo medzi osmičku najlepšie hodnotených pri udeľovaní titulu na rok 2019. Napokon víťazil projekt Banskej Štiavnice O aktuálnom stave projektu na rok 2020 nás viac informovala hovorkyňa mesta Zuzana Kalmanová.

„Fond na podporu umenia v rámci Programu 6 – Mesto kultúry podpora jedno mesto Slovenskej republiky, v ktorom sa bude v priebehu daného roka odohrávať súbor umeleckých a kultúrnych aktivít, podujatí a prezentácií, zameraných na rozvoj kultúry mesta a sprostredkovanie živej skúsenosti obyvateľom a návštevníkom s rôznymi druhmi a formami súčasného umenia, najmä divadla, tanca, hudby, vizuálneho umenia, literatúry, medziodborových umeleckých aktivít, ako aj tradičnej kultúry, folklorizmu a neprofesionálneho umenia. Mesto Martin sa v rámci svojej kandidatúry zameriava na projekty,

ktoré sú inovatívne, interkultúrne, interaktívne, interdisciplinárne, inšpiratívne, intenzívne a tým pádom aj invitujúce účastníkov a divákov z celého Slovenska do Martina. Projekt je postavený na širokospektrálnej prezentácii umení a aktívnej spolupráci mesta s neziskovým sektorom v meste rovnako ako s aktivistami v oblasti kultúry, ktorí v meste pôsobia. Primárnym cieľom výstupov projektu je mobilizácia a kvalitatívny posun krehkých pilierov spolupráce neziskového sektora, samosprávy a inštitúcií v zriaďovateľskej pôsobnosti štátu a kraja. Projekt vznikol s ambíciou rozpochybovať kultúru v Martine cez široké spektrum kultúrnych aj edukatívnych podujatí, prezentovaných na tradičných i netradičných miestach profesionálnymi i neprofesionálnymi umelcami, tradicionalistami aj predstaviteľmi súčasného umenia, rodákmi spolu s prisťahovalcami, mladými i starými. Projekt ako taký je výstupom diskusií neziskových organizácií, samosprávy a iných inštitúcií, ktoré v meste pôsobia. Konkrétne kontúry nadobudol na spoločných stretnutiach. Kultúra vytiahne ľudí z „ulíc“, poskytne im adekvátny priestor, ocení ich aktivitu. Martin odhodí klišé mesta zákonom vyhláseného za centrum národnej kultúry Slovákov. Celkový rozpočet

projektu je 12 500 eur. Termín podania žiadosti o kandidatúru na mesto kultúry 2020 bol 14. 1., predpokladaná osobná prezentácia projektu je v prvej polovici februára, o tom, či Martin postúpi medzi tri najlepšie slovenské mestá sa dozvieme približne v polovici marca.“

Na tvorbe projektu sa podieľali ľudia aj inštitúcie. Všetci, ktorí majú chuť, majú v MESTSKÝCH NOVINÁCH priestor aj

v ďalších číslach. Dnes píše **Michal Beňadik**, novinár a publicista: „Som jeden z mnohých, ktorí sa zúčastnili na príprave projektu. Nazdávam sa, že účelom je o. i. „prieskum bojom“, keď sa už s „vážnymi“ diskusiami o martinskej kultúre začalo neskoro. Sama príprava projektu je určitým (relatívnym) pokrokom. Kultúra v Martine potrebuje, podľa môjho názoru, viac diskusie, vznik a podporu viacerých platforiem pre rôzne názorové (vekové a i.) prúdy a viac spolupráce. Zákon ani dovezená kultúra to nevyrieši; zdrojom kultúrnosti je pôvodná, miestna kultúra a synergické efekty mnohých kultúrnych subjektov v Martine. Dúfam, že projekt „Martin – mesto kultúry SR 2020“ to alebo našťartuje a urýchli, alebo aspoň podnieti.“

Nateraz toľko. Redakcia bude naďalej mapovať všetko dôležité v tomto úsilí mesta, získavať a publikovať vyjadrenia zainteresovaných, tvorcov i garantov projektu, zúčastnených z viacerých kultúrno-spoločenských organizácií... Už nabudúce to bude hlavný dramaturg projektu Peter Cabadaj. Skrátka a jasne – ako vždy doteraz – budú MESTSKÉ NOVINY stáť na strane dobra pre mesto, jeho obyvateľov aj návštevníkov. Mesta kultúry 2020? Uvidíme, čas ukáže...

Redakcia
Foto: redakcia, mesto Martin a archív BarMuseum

Martin - hlavné mesto kultúry 2020?

Mesto Martin a Barmuseum Vás pozývajú na otvorenú diskusiu 19.11.2018 v Barmuseum o 18.00 h

Organizátori: **MARTIN** **mmm museum**

Spoločnosť s dlhoročnou pôsobnosťou na trhu prijme do riadneho pracovného pomeru zamestnancov na pozície:

- **OBSLUHA TROJ- A PÄŤOSÉHO FRÉZOVACIEHO CNC CENTRA**
- **OBSLUHA SÚSTRUŽNÍCKEHO CENTRA**

POŽADUJEME

- *vyučení v danej profesii a prax minimálne 3 roky*
- *znalosť čítania výkresovej dokumentácie*
- *zmysel pre kusovú a malosériovú výrobu*
- *zodpovednosť a vysoká kvalita práce*

PONÚKAME

- výhody v rámci vnútorného motivačného systému spoločnosti
- možnosť odborného rastu a ďalšieho vzdelávania
- práca v príjemnom kolektíve a dobrom pracovnom prostredí
- mzda podľa schopnosti a výsledkov od 600 do 1100 eur

VAŠE ŽIADOSTI POSIELAJTE NA ADRESU

Viena international, s.r.o., Personálne oddelenie
Kráčiny 2, 036 01 Martin, T: 043 / 4200 104, E: kovac@viena.sk

Oslovíme iba tých záujemcov, ktorí splnia požadované kritériá.

DVA NAJVÄČŠIE APARTMÁNY V MESTE PRE ŠTYRI OSOBY
140m²
89,90 € / noc

WWW.VILLALADOVEN.SK

HĽADÁME ŠIKOVNÉ ŽENY DO TÍMU

- RUČNÉ BALENIE POHĽADNÍC**
- PRÁCA NA PRACOVNÚ ZMLUVU**
- PRÁCA NA 2 ZMENY**
- MZDA 500 € MESAČNE**
- BENEFIT - DOCHÁDZKOVÝ BONUS**

FRANCESCA CREATION

pam@francesca.sk
0905 475 516
0915 801 762

Výnimočná príležitosť umiestniť Vaše dieťa do MŠ!
Centrum pre rodinu a rozvoj osobnosti Martin, OZ

Od 1. októbra 2018 sme otvorili nové
Centrum pre flexibilnú starostlivosť o deti v predškolskom veku

Prednosti:

- deti vo veku 3-6 rokov
- nástup **ihneď** a **priebežne** počas roka
- prispôbenie otváracích hodín potrebám rodičov
- **malý kolektív** (max. 13) detí
- rodinné prostredie, láskyplné prijatie,
- podpora samostatnosti detí a individuálny prístup

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje. www.esf.gov.sk, www.ia.gov.sk

Informácie a prihlášky:
Martin, Hečkova 9, 0905 945 901, 0905 720 717, e-mail: msakoumamy@gmail.com

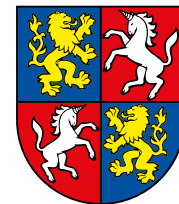
IA MPSVR SR | EURÓPSKA ÚNIA | OPERAČNÝ PROGRAM ĽUDSKÉ ZDROJE

MESTSKÉ NOVINY

AKTUALITY Z MESTA VRÚTKY

DVOJTÝŽDENNÍK | JANUÁR | 02 / 2019

Editoriál

Milí čitatelia, dnes vám prinášame druhýkrát rozšírené informácie zo života Vrútok ako Vaše MESTSKÉ NOVINY. Nerobíme si nárok na to, že okamžite zobrazíme „celý“ život hrdých, samostatných železničiarov Vrútok. No chceli sme naznačiť smerovanie týchto vrútockých MESTSKÝCH NOVÍN, ktoré vieme robiť – samozrejme, v dobrej spolupráci s poslancami a s občanmi – ešte podstatne bohatšie a zaujímavejšie. Ponúkame mimoriadny rozsah informácií i diania, o športe i kultúre aj o bohatej histórii Vrútok. Pridávame niektoré námety a podnety občanov na riešenie a do budúcnosti pridáme aj niekoľko noviniek. Ak bude o naše informácie záujem, budeme s MN pokračovať aj vo Vrútkach. Tešíme sa na spoluprácu s Vami, milí Vrútočania!

Mgr. MARTIN KALNICKÝ

Quo vadis vrútocké školstvo?

Dňa 10. januára bola predsedníčkou ŽSK Erikou Jurinovou za účasti ďalších hostí slávnostne odhalená tabuľa Centra odborného vzdelávania a prípravy pre dopravu, pošty a telekomunikácie v priestoroch Strednej odbornej školy dopravnej v Priekope. Nie náhodou sa na slávnosti, potvrdzujúcej ocenenie doterajšej práce a predznamenávajúcej perspektívy tejto školy a jej študentov, zúčastnil aj primátor Vrútok Branislav Zacharides. Viac on sám teraz a v stĺpčeku na s. 26 a onedlho aj MESTSKÉ NOVINY v samostatnej reportáži.

V čase písania týchto riadkov (streda, 23.1.) mám zmiešané pocity. Pocity očakávania dobrej správy, že vrútocké gymnázium je zachránené, spojené s túžbou, nech už je to „čierne na bielom“ čím skôr. Na takýto nadpis novinového článku si ale ešte treba počkať. Ministerka školstva a športu Martina Lubyová ešte nerozhodla. Rozhodne v najbližších dňoch. A predsa istý druh dobrého pocitu mám. Vychádza z toho, že sme stihli včas zareagovať na

rozhodnutie ŽSK určiť Gymnázium J. C. Hronského, ktoré je dnes organizačnou zložkou Spojenej školy na Ul. M. R. Štefánika vo Vrútkach, nulový počet žiakov prvého ročníka v školskom roku 2019/2020. Prišlo na sklonku minulého roku, po prerokovaní a odsúhlasení v Krajskej rade pre odborné vzdelávanie a prípravu v ŽSK. Teda v čase, keď sa čerstvo rozbiehalo volebné obdobie nových orgánov vrútockej samosprávy, čomu sa samozrejme bolo potrebné venovať s plnou vážnosťou.

Karvay a jar na Vrútkach

Poznáte Vrútky?

Ambície pólistov

SLOVO
PRIMÁTORA

Quo vadis školstvo?

Gymnázium so 60-ročnou tradíciou si ale zaslúži, aby sa naň nezabudlo vo chvíľach, kedy potrebuje podporu. Dostalo ju, za čo sa chcem poďakovať vedeniu školy, kolegom na úrade a tiež poslancom nového mestského zastupiteľstva. Napriek časovému stresu sme stihli dať dohromady sériu argumentov, ktoré nikto nespochybnil. Keď sme ich dnes prezentovali na rozporovom konaní pred komisiou Ministerstva školstva a športu SR, nadobudol som vnútorné presvedčenie, že vecná argumentácia podložená faktami stále má v tejto krajine svoje miesto. Nelobovali sme po žiadnych politických linkách, ani sme nevyužívali nátlakové akcie, do ktorých by sme zaťahovali žiakov či ich rodičov. Argumentácia, ktorú prerokovalo na svojom decembrovom zasadnutí mestské zastupiteľstvo, bola jasná a zbavená zbytočných emócií. Po dnešku verím, že zaberie. Nemalo by to zmysel, keby o školu neboli zo strany žiakov záujem. Nateraz je pravdou opak a verím, že to tak aj ostane. Za vrútockú budeme vždy považovať aj Strednú odbornú školu dopravnú v Priekope, ved' je to bývalé železničné učilište. Naše, vrútocké. Teším sa, že si opäť oblieka ten železničiaršský šat, ktorý jej vždy slušil najviac. Získanie statusu Centra odborného vzdelávania a prípravy pre dopravu, pošty a telekomunikácie touto školou je v prvom rade deklaráciou všetkých troch železničných spoločností o tom, že ju uznávajú a mienia podporovať modernizáciu vzdelávania v nej, lebo potrebujú jej absolventov. ZSK jej v tomto smerovaní „žehná“ a my tiež. V utorok 5. februára je v nej deň otvorených dverí. Poznačte si tento dátum do kalendára!

Branislav Zacharides

Každodenné plány a riešenie

Redakcia MESTSKÝCH NOVÍN na tomto mieste stále ponúka priestor na verejnú diskusiu o predsavzatiach, plánoch a zámery, ktoré postupným naplňaním majú pomáhať Vrútkam aj Vrútočanom. Už ho využilo viacero poslancov MsZ Vrútky, dnes má slovo ďalší z nich a veríme, že priestor využijú aj ostatní, resp. aj tí, ktorí už skraja roka svoje plány a spol. prezentovali. Každodenný život potrebuje každodenné plány a riešenia.

JOZEF GORCOVSKÝ

Veľmi pekne ďakujem za seba, a isto môžem aj za všetkých poslancov

Vrútok, redakcii MESTSKÝCH NOVÍN za možnosť publikovať svoj názor, vízie a či predsavzatia v novom

volebnom období. Celému tímu redakcie prajem v celom roku 2019 veľa zdravia a, pravdže, aj pracovných úspechov. Toto všetko všetci skutočne potrebujeme...

Sme na začiatku obdobia a mojou poslanceckou prioritou zo skúsenosti z predošlého funkčného obdobia je hlavne dobrá a funkčná spolupráca so všetkými poslancami mestského zastupiteľstva mesta Vrútky. Osobne

vítam hlavne pokus o riešenie bývania rómskej komunity, problému, čo nás trápi dlhodobejšie. Potom vítam aj snahu vybudovať cyklotrasu a tiež podporujem aj výstavbu nájomných bytov. Chcem určite podporiť snahu vedenia Domova sociálnych služieb vo Vrútkach zvýšiť finančný rozpočet na jeho veľmi potrebnú prácu. Nateraz aspoň toľkoto, o ďalších diskutovaných neuskutočnených plánoch som sa už zmieňoval (ide napríklad o rekonštrukciu verejného osvetlenia, zabezpečenie komposterov k rodinným domom – pozn. redakcie MN). V minulom období bola bezdôvodná snaha o predaj bývalej budovy, kde sídlila Knižnica Hany Zelinovej, a ja budem za to, aby k tomuto nedošlo.

Zo zanedbaného parku kultúrny „stánok“

Fotografická spomienka na podobu parku so súsoším

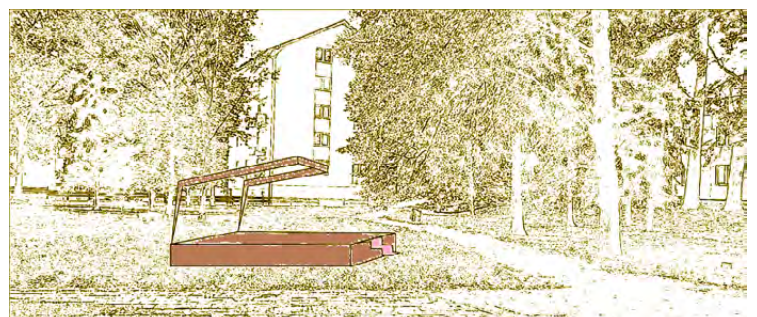
Verejných priestranstvá sa v posledných rokoch zmenili na nepoznanie. Často plánovite sfunkčnené na zóny oddychu a takpovediac voľnej zábavy sa ocitli na periférii záujmu aj investovania. Príjemné miesta parkov ostali priamo povestne otrhané Popolušky. Toto všetko je trochu príbeh aj vrútockého parku pri Kine 1. máj. Začas známeho aj ako Park Klementa Gottwalda – medzi ulicami Svätého Cyrila a Metoda a Železničnou ul.

Po zmene spoločenského systému z neho zmizla nielen megalomanská socha onoho štátnika – z ináč vkusného architektonicky veľkorysejšie koncipovaného „podstavca“ – , ale aj genius loci. Spojený so všetkým príjemným, čo

má k takémuto verejnemu priestoru zákonite patriť. Hoci ho poloha a využiteľný priestor predurčuje napríklad na spoločensko-kultúrne podujatia (aj bezprostrednou blízkosťou základnej umeleckej školy). Dobrou správou v tomto príbehu je, že verejní činitelia (napríklad súčasný primátor B. Zacharides a či poslanec MsZ L.

Gottwald) v spolupráci s aktivistami a ďalšími ľuďmi, ktorí neustratili zmysel pre verejnú blaho, majú záujem znížiť to k lepšiemu. Hovoríme predovšetkým o iniciatíve Projekt Vrútky (www.projektvrutky.sk), ktorá – v dobrom zmysle – „tlačí na pílu“ tam, kde treba. Vieme, že sa napríklad dokončuje projektová dokumentácia s vizualizáciou, ako by mohol park vyzerat'. A určite nielen vyzerat', ale aj čo najskôr byť miestom, kde sa Vrútočania radi pôjdu prejsť, lebo tam bude príjemne. Miestom na nedeľný piknik a či miestom, kde by deti z umeleckej školy mohli mať výstavu, konali by sa koncerty, verejné diskusie a oslavy pamätných dní. Kultúrny „stánok“ na zelenej lúke...

**Stranu pripravil Igor Válek
Foto: archív J. G. a FB Vrútky
na historických fotografiách**

Vizualizácia „vešti“ jednu z možných podôb budúcnosti

Jazda bývalej tlačiarne železničných lístkov

Takto pyšne sa tlačiareň týčila medzi okolitou zástavbou aj krajinou v minulosti

Tlačiarenský stroj a obsluhujúci pracovník v plášti – asi v roku 1950

Hoci mladší si ich už nepamätajú – veď dnes cestovný doklad získate priamo do a z mobilu, tabletu a či počítača →, ešte pred niekoľkými desaťročiami sme sa s nimi stretávali. Na staniciach sme si ich kupovali a vo vlakoch nám ich „štikali“. Hovoríme o lepenkových cestovných lístkoch. Ale hovoríme aj o Vrútkach. Minulých, prítomných a... tiež budúcich.

Presnejšie o jednej z budov, ktorú už roky vnímajú Vrútočania – určite aj tí mladší – ako nie príliš peknú „vizitku“ na pomerne frekventovanom mieste. Prakticky na hlavnom cestnom ťahu na príchode do a z mesta smerom od a do Žiliny, neďaleko mosta ponad Turiec. Starší vedia, mladších poučíme a či pripomenieme im, že táto, dlhodobo chátrajúca budova, má napodiv až nezastupiteľné a významné miesto v dejinách železničnej dopravy u nás. Práve v súvislosti so spomínanými, tzv. Edmondsonovými cestovnými lístkami. Bolo ich treba totiž, samozrejme, niekde tlačiť... a sme pri onej vrútočkej budove. Na území Čiech a Slovenska boli iba dve tlačiarne, ktoré tlačili lepenkové cestovné lístky. Prvá vznikla v

priestoroch kláštora na Husitskej ulici až v Prahe v roku 1910. Po roku 1918 sa v nej tlačili cestovné lístky pre celú Československú republiku, dokonca aj v období existencie Slovenského štátu. V roku 1944 vznikla vo Vrútkach – čulom neuralgickom bode na mape železničného života a sním spojeným rozvojom – nová tlačiareň. Pôvodným zámerom a plánom bolo, že tlačiareň bude tlačiť cestovné lístky „len“ pre celé Slovensko. Situácia sa však postupne, v jej prospech!, zmenila a počas svojej existencie postupne v nej tlačili lepenkové cestovné lístky aj pre oblasť Moravy...

Ľady sa pohli?

Vývoj nezastavíš, a ani by to nebolo dobré, to azda nechce nikto. Hoci práve vývoj hral v neprospech vrútočkej tlačiarne – a vyhral nad ňou. Nastali zmeny, začali sa používať iné cestovné doklady, produkovali ich inde. Nebolo čo tlačiť. Budova stratila pôvodný obsah svojej existencie, a ako to už v takýchto prípadoch býva zvykom, devastácia sa zahryzla aj do „obalu“. Čas išiel bez obzretia (naň nemá čas) a objekt, skutočne významná budova minulosti, je dnes priam na spadnutie. Za posledné roky bolo viacero rôznych mienených a uskutočnených či skôr neuskutočnených pokusov o, nazvime to revitalizáciu, no – ako vidno z pohľadu súčasníka – nevyšiel ani jeden. „Som Vrútočan, mám naše mesto rád, a navyše aj dlhé roky robím na železnici, no táto barabizňa ma doslova vyrušuje. Doslova vždy, a to

je prakticky každý deň, keď okolo nej prechádzam!“ hovorí mi päťdesiatnik Karol, spolužiak zo základnej školy, keď stojíme neďaleko. Hoci o pár metrov tečúca riek sputnáva v tejto tuhej zime pomerne hrubý ľad, zdá sa, že sa pohýna. Ľady akoby sa naozaj pohli...

Vďaka týmto lístkom cestovali Slováci všade tam, kam viedli železnice

Ten lístok treba „štiknúť“

Hlavne teda pomyselné ľady okolo budovy tejto reálne chátrajúcej bývalej tlačiarne. Už dlhšie ju obkolesuje oplotenie smerujúce azda postupne až

k stavebnej aktivite. Aj tabuľky varujúce okoloidúcich. Vieme, a písali sme o tom nedávno vo vrútočkej časti MESTSKÝCH NOVÍN, že aj medzi poslancami zastupiteľstva je záujem o nápravu. V tomto zmysle sa pre MN vyjadril jeden z nich, Vladimír Vantara, ktorý takúto nápravu vníma ako jednu z priorit svojej práce. Vrútočania veria, že budova starej tlačiarne lepenkových cestovných lístkov nájde uplatnenie a novú existenciu. Nový obsah aj obal, ktorý bude tešiť nielen oko okoloidúceho. Určite budeme ďalej sledovať dianie a informovať o ňom aj na stránkach MESTSKÝCH NOVÍN. Ozaj, viete, že lepenkové cestovné lístky sa označovali aj farebne? Cestovný lístok na 1. triedu mal žltú farbu, na 2. triedu zelenú, na 3. triedu hnedú a na 4. triedu modrú farbu... Akú farbu bude mať opravená fasáda bývalej vrútočkej tlačiarne lístkov je vlastne úplne jedno. Dôležité je, aby zasvietila čo najskôr, hoci je to určite jazda na dlhú trať. Raz ju však treba odpískať a „štiknúť“ jej lístok.

Igor Válek

Foto: autor, FB a archív Múzea ŽSR.

Filip Lašut

Fotograf, vydavateľ, dokumentarista (*18. 2. 1945, †13. 4. 2012) Narodil sa na Vrútkach v rodine klampiara (do r. 1958 mali Lašutovci klampiarstvo pri moste pri sútoku Váhu a Turca). Odbornú prípravu získal v učňovskej škole v Poprade, kde študoval teóriu fotografie u Bendíka. Neskôr si v Poprade doplnil aj maturitu. Jeho fotografické začiatky sú spojené so súkromným ateliérom majstra Horníka v Martine. Potom pôsobil v ČTK – Československej tlačovej kancelárii, neskôr ako dokumentátor muzejných zbierok v Slovenskom národnom múzeu (s majstrom dokumentárnej fotografie Jánom Dérerom). V r. 1968 prešiel do Maticy slovenskej. Tu nadviazal na majstrov Františka Jiríčka a Vladimíra A. Hajdu. V Matici sa rodila šírka jeho fotografického záberu, pretože pracoval pre celý rad zbierkových pracovísk, s množstvom výstav, literárnych, divadelných ai. prehliadok a podujatí. Spolupracoval s množstvom múzeí a redakcií novín a časopisov po celom Slovensku, osobitne s časopisom Javisko, ale aj so Životom Turca a Novým ŽIVOTOM TURCA v Martine. Od 1. septembra 1991 pôsobil v slobodnom povolaní, pripravoval a vydával pohľadnice, skladačky, literárne plagáty, ale aj knihy, kalendáre a zábavné hry a papierové rozkladacie divadlá, s ktorými sa dostal aj do zahraničia. Spolupracoval aj so Slováckmi v zahraničí i s nemeckými divadelníkmi, pripravil niekoľko výstav divadelnej fotografie doma i v zahraničí. Patril medzi výrazné zjavy slovenskej kultúry. Jeho tvorba je a navždy zostane neoddeliteľnou súčasťou histórie najprestížnejších slovenských festivalov divadla a umeleckého slova, ale aj slovenskej žurnalistiky. V r. 2012 dostal Cenu mesta Vrútky in memoriam.

Zdroj: Filip Lašut (pocta divadelnému fotografovi)

Súčasný pohľad je – aj z dlhodobého hľadiska – žalostnejší, no ľady sa pohli...

Hotel Slávia

Hotel Korona, neskôr Slávia

Vďaka železnici, či už KBŽ alebo MÁV, a následne vybudovaním Hlavných dielni KBŽ sa začalo mesto Vrútky dynamicky rozvíjať. Ako také sa tiež stali mestom nielen s rastúcim počtom obyvateľov, ale aj so zvýšeným počtom ľudí, ktorí do mesta pricestovali na krátky či dlhší čas. Tým samozrejme vznikla aj potreba zriadenia nových ubytovacích zariadení. V období, keď železničné trate MÁV a KBŽ neboli ešte prepojené, cestujúci najmä z večerných spojov mohli počkať na svoje ranné vlaky v niektorom z vrútockých hotelov. Tie najluxusnejšie hotely sa nachádzali v blízkosti železničných staníc – hotel Korona, Herz, Uránia. K ďalším hotelom patrili: hotel Koch, Rund, Veľký Rund, z novších to bol hotel Wachberger alebo hotel v Robotníckom dome.

Jedným z prvých hotelov vo Vrútkach, vybudovaných po roku 1880, bol hotel Korona. Na budove mal pôvodne z jednej strany maďarský názov Korona Kávéház alebo Korona szálloda a z druhej strany nemecký názov Hotel Krone. Mal najvýhodnejšiu polohu – stál

oproti stanici KBŽ, na rohu hlavnej ulice a ulice vedúcej k železničnej stanici MÁV. Majiteľom hotela bol židovský obchodník a majiteľ prepravnej služby pri stavbe železnice František Klein. V roku 1907 prešla budova výraznou prestavbou. Okrem kaviarne a izieb pribudli do vybavenosti hotela konferenčné miestnosti, tanečná sála a divadelná sála. Niektoré z izieb na poschodí boli vyhradené pre občasnú, ale i pravidelnú „radovánky“ vyšších železničných oficiálov a boli tu tiež ubytované mladé ženy, ktoré poskytovali týmto mužom rozptýlenie. Po roku 1918 hotel mení nielen majiteľa, ale aj svoj názov: z hotela Korona sa stáva hotel Slávia. Okolo roku 1924 – 1925 sa majiteľom hotela stáva Jozef Ferenčík, ktorý pri vedení hotela zúročuje svoje niekoľkoleté skúsenosti z amerického Chicaga. V hoteli sídlila prvá taxi služba v Turci, ktorú poskytovala firma Variassi a Rákoczi, neskôr tu bol otvorený holičský salón Alexandra Ertla a železiarsky obchod, ktorý viedol majiteľov brat Ferdinand Ferenčík. Hotel mal vlastný salónny orchester, čím sa zvyšovala jeho prestíž s možnosťami usporadúvať plesy, bankety, valné zhromaždenia a ustanovujúce zhromaždenia spolkov

a jednôt. Spisovateľ a publicista Tido Jozef Gašpar, rodák z Turca, vo svojom románe Zlatá fantázia uvádza, že do vrútockého hotela Slávia sa chodievala baviť „zlatá martinská mládež, chlapi jednej sorty“. V priestoroch medzi hotelom a železničnou stanicou sa konali promenádne májové koncerty dychovej hudby, pred hotelom sa začínali alegorické sprievody na 1. mája, počas osláv narodenín prezidenta T. G. Masaryka, k pamiatke upálenia Jana Husa,

Majiteľ hotela Jozef Ferenčík (1886 – 1940)

neskôr k nim pribudli nedeľné dopoludňajšie koncerty. Pred hotelom mal slávnostný prejav napríklad matičný činovník Štefan Krémery (7. 3. 1920), počas fašiangového večierka (16. 1. 1937) sa okrem hudby a tanca konala v záhrade hotela zakáľačka.

Hotel bol znárodnený v roku 1951. Poslednými majiteľmi boli Märy Ruttkayová – Matušovič a jej bratia, deti Jozefa Ferenčíka. V roku 1963 bol tento hotel zapísaný do zoznamu kultúrnych pamiatok ako kultúrna pamiatka. Hotel si strihol aj filmovú „úlohu“ v slávnom seriály Alžbetin dvor (čítajte viac na strane 29 – pozn. red). V prvých rokoch nového milénia bol hotel, žiaľ, asanovaný.

**Autor: Igor Dobrovolný
Zdroj fotografií: SNK Martin
a autor**

Interiér hotela Slávia

Za Zelinovou v roku dvojjúročia

Vždy je dobré, keď obyvatelia ktoréhokoľvek sídla vedia o významných rodákoch a dokážu si spomienku na nich sprítomňovať stále. V tomto, našťastie, nie sú výnimkou ani Vrútočania. Ani ich konkrétna viacnásobná a stále živá spomienka na významnú tvorkyňu umeleckého literárneho slova, spisovateľku Hanu Zelinovú, čestnú občianku mesta. Zrejme bude na to aj viac príležitostí, pretože v tomto roku sú hneď dve jubileá (105. výročie narodenia a 15. výročie úmrtia) tejto prvej dámy slovenského románu, za ktorú bola právom označovaná. Miestom spomienok bude určite Pamätná izba Hany Zelinovej (zriadená 26. septembra 2003) v budove

Mestského úradu vo Vrútkach. Jej vybavenie, často autenticky spojené so spisovateľkou, pripomína Vrútočanom aj hosťom ženu, ktorá sa svojim dielom zaslúžila o zvečnenie dejín tak Vrútok, ako aj Turca. Za všetko stačí spomenúť trilógiu Alžbetin dvor, Volanie vetra a Kvet hrôzy, ktoré filmovo stvárnil režisér Andrej Lettrich (ďalší Turčan). Do izby zariadenej spisovateľkiným nábytkom, písacím stolom i knižnicou, so zbierkou jej diel vydaných v rôznych svetových jazykoch, je ľahké zavítať. V prípade záujmu o exkurziu stačí kontaktovať Mestskú knižnicu H. Zelinovej (ďalší spomienkový bod) na tel. č. 043/428 12 19, resp. napísať na

e-mail: zuzana.ponistova@vrutky.sk. Jednorázové vstupné je symbolické: dospelí 0,33 €, deti 0,17 €, školské exkurzie nad 10 žiakov 1,66 €. Vrútocké školy majú vstup zadarmo. Peknú pamätnú tabuľu nájdete aj v priestoroch mestského úradu, neďaleko školu pomenovanú po autorku a v samotnom centre mesta reštauráciu Alžbetin dvor. Prípadne sa stačí prejsť hlavne krajom mesta a ste priam ako v románoch rodáčky-spisovateľky. Stačí trochu privrieť oči a počujete slávneho zemana Fabiciho v podaní ďalšieho vrútockého rodáka Radoslava Brzobohatého...

Text a foto: Igor Válek

Karvay a jar na Vrútkach

Spomienka. Mal som to šťastie, že som sa v novinárskom sprievode s jedným slovenským prezidentom ocitol na koncerte Dalibora Karvaya s klaviristom Danielom Buranovským v sídle talianskeho prezidenta v srdci Ríma. V barokových priestoroch znel barokový Vivaldi v úžasnom podaní mladého husľového virtuóza z Vrútok. No ja som si

skôr predstavoval, ako znie jeho vystúpenie v rodisku, v lietaadle sme o tom cestou na Slovensko aj prehodili slovo-dve... Súčasnosc' s puncom blízkej budúcnosti. Hoci sa to teraz nezdá, onedlho „vypukne“ jar. Ktovie ako vonku, ale tá Vrútocká hudobná určite. A ak by náhodou ešte stále mrzlo, určite bude teplo v kultúrnej sále Kriváň, kde isto najviac zohreje práve koncert dua Karvay – Buranovský 6. apríla o 19. hodine. Zdá sa to byť ešte ďaleko, no odporúčame sledovať začiatok predaja vstupeniiek, ktorý sa začne o pár dní. A sledujte dobre aj MESTSKÉ NOVINY v tejto súvislosti, pre milovníkov kvalitnej vážnej hudby budeme mať prekvapenie!

Igor Válek
Foto: Mesto Vrútky/FB D. Karvaya

Podpora projektov prostredníctvom dotácií

V zmysle VZN č. 9/2015 o poskytovaní dotácií, ktoré nájdete na webovej stránke mesta, bude mesto Vrútky pridelať dotácie v oblasti sociálnej, kultúry a aj športu. Žiadosti sa predkladajú na mestský úrad do 31. januára 2019 v zapečatenej obálke s nápisom „žiadost' o dotáciu“ s uvedením oblasti, z ktorej sa dotácia žiada.

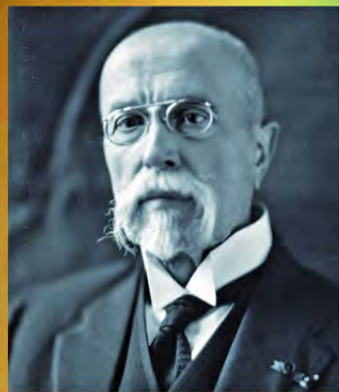
Predložené žiadosti posudzujú komisie MsZ do 20. februára príslušného roka. Primátor mesta do 28. februára príslušného roka, prihladnuc na odporúčania komisie MsZ, rozhodne o pridelení dotácií žiadateľom, ktorí splnili podmienky tohto nariadenia.

(red)

MESTO VRÚTKY
ČESKÉ CENTRUM V BRATISLAVE
MUZEUM T. G. M. RAKOVNÍK

VÁS POZÝVAJÚ NA VÝSTAVU

Tomáš Garrigue Masaryk vo fotografii

*Putovná výstava T. G. Masaryk vo fotografii prezentuje prostredníctvom fotografií zo zbierkového fondu Múzea T. G. Masaryka v Lánoch osobnosť prvého prezidenta, jeho rodinu, priateľov a spolupracovníkov. Výstava tiež približuje významné osobnosti Masarykovho života, jeho cesty po republike, do zahraničia, ale tiež pobytu v Lánoch a ďalších obľúbených miestach.

vernisáž výstavy:
4. február 2019 o 17. hod
Kultúrna sála Kriváň Vrútky
výstava potrvá do 20. februára 2019

Hráči Komety poctivo zarezávajú a trénujú s chuťou

Obhajcovia majstrovského titulu, hokejbalisti Komety Vrútky, už absolvovali niekoľko tréningových jednotiek v rámci zimnej prípravy na jarnú časť sezóny Slovenskej hokejbalovej extraligy (SHbE), ktorá odštartuje 23. februára.

Vrútockí hokejbalisti na tréningu v telocvični

Útočník a jeden z lídrov mužstva Martin Kolčák, ktorý zároveň pôsobí aj ako tréner, verí, že na jarne zápasy základnej časti bude Kometa pripravená dobre. „Zimnú prípravu sme začali 8. januára. Trénujeme trikrát týždenne. V utorok absolvujeme tréningy v telocvični Základnej školy Hany Zelinovej vo Vrútkach, kde sa zameriavame hlavne na silu v nohách, dynamiku, rýchlosť a obratnosť. Keďže všetky tie cvičenia sú robené hrou, súťažnou formou, pri ktorých treba aj rozmýšľať, viac nás to motivuje a sme ochotní vydať zo seba maximum. Je to zábavnejšie ako len nezáživná drina. Vo štvrtky sú to silové a kondičné tréningy u nás na

Komete. Trénujeme buď v posilovni alebo, ak nám to počasie dovoľí, na našom ihrisku. Okrem toho má každý z tímu nariadené absolvovať týždenne ešte jeden individuálny tréning v Záturčí, kde sú dobré možnosti na TRX cvičenia. Nácvik herných činností príde na rad až tri týždne pred štartom jarnej časti. Vo februári sa na ihrisku vo Vrútkach uskutoční Memoriál Lukáša Jesenského. Tento turnaj bude aj pre nás dobrou generálkou na súťažné zápasy, ale pôjde o viac ako iba o šport. Bol to náš spoluhráč (hrával aj za Stars) a všetci aktéri si touto formou uctíme jeho pamiatku,“ povedal Martin Kolčák.

V reprezentácii Slovenska dvaja Vrútočania a traja z Martina

Vrcholom hokejbalovej sezóny 2018/2019 budú majstrovstvá sveta, ktoré sa v júni uskutočnia v Košiciach. Od Slovenska ako hokejbalovej veľmoci sa očakáva, že na domácej pôde zaútočí na zlato. Dostane sa do konečnej nominácie SR niekto z Komety Vrútky a ŠKB Martin?

O tom, kto bude obliekať slovenský dres na MS 2019, sa ešte nerozhodne na medzištátnom turnaji troch krajín v Plzni (16. a 17. februára), ale výkony Slovákov v konfrontácii s Českom a Švajčiarskom by mohli reprezentáčnym trénerom Dušanovi Dankovi a Mariánovi Gregoríkovi naznačiť, či môžu s nimi ďalej počítať, alebo nie. Samozrejme, z hľadiska nominácie bude zohrávať dôležitú úlohu aj to, ako sa potenciálnym účastníkom MS bude

darovať na klubovej scéne a v ďalších reprezentačných previerkach pred štartom svetového šampionátu. Pozvánku na turnaj do Plzne dostali traja hráči ŠKB Martin (brankár Milan Murček ml., obrancovia Tomáš Tupý a Michal Fodrek) a dvojica z Komety Vrútky (obranca Tomáš Vidlár a útočník Michal Fillo).

„Byť v nominácii na reprezentačnú akciu je super pocit. Som spokojný. Som rád, že si tréneri vybrali aj Tomáša Vidlára, ktorý je agilný obranca s dobrou strelou. Dúfal som, že v nominácii bude aj náš brankár Matej Bolibruch, ktorý dlhodobo chytá veľmi dobre, ale je to vec trénerov a mne to nepríde hodnotiť. Očakávam turnaj na vysokej úrovni. Budeme mať veľmi náročný program. Počas dvoch dní odohráme až štyri zápasy, s každým súperom

V popredí je slovenský reprezentant Michal Fillo

raz v sobotu a raz v nedeľu. Času na regeneráciu veľa nebude, ale aspoň sa ukáže, kto na čo má. Teším sa. Verím, že nesklamem a budem mať ešte šancu zabojsovať o účasť na MS.

Chcem podávať čo najlepšie výkony aj v drese Komety Vrútky, s ktorou by sme na jar radi nadviazali na veľmi úspešný záver minulej sezóny,“ uviedol Michal Fillo.

Šéftrener mládeže vie, ako upútať talenty

Na jarnú časť sezóny sa pripravujú aj mládežnícke kategórie Komety Vrútky. Šéftrener mládeže Miroslav Daubner má osvedčené metódy, ako talentované deti zaujať tak, aby tréning nebol pre nich utrpením.

Šéftrener mládeže Komety Vrútky Miroslav Daubner

„Mládežníci trénujú dvakrát týždenne v telocvični (ZŠ Hany Zelinovej), pričom to máme rozdelené na starších a mladších. Jedenkrát týždenne absolvujú tréning na našom ihrisku a cez víkend hrajú v športovej hale v Martine prípravné zápasy. Som rád, že aj mladšie deti do 12 rokov, pre ktoré je prioritou rozvoj všestrannosti, to baví. Ja som hravý typ. To, čo bavilo mňa, robím

s nimi. Rozvoj rýchlosti, obratnosti, ale súťažnou formou, zmena koordinácie, zmena rytmu, nie je to len hladký šprint, ale napr. musia loptu preniesť, cez niečo podliezť a zároveň súťažiť,“ dodal Miroslav Daubner.

Stranu pripravil:
Lubomír Chochula
Foto: chir

Úspechy PVK Vrútky priťahujú, záujem o vodné pólo rastie

Hráč PVK Vrútky U11 Sebastián Kontra (č. 10) práve skóruje. Foto: Milo Fabián

Predseda PVK Vrútky Dušan Kucharik, ktorý je zároveň aj hráčom a trénerom, by bol rád, keby aj v roku 2019 pólisti a pólistky tohto klubu znovu dosahovali vo svojich kategóriách dobré výsledky.

„Rok 2018 bol veľmi úspešný a bude ťažké prekonať ho, prípadne sa k nemu aspoň priblížiť. Máme niekoľko cieľov, ktoré chceme splniť. Muži sa pokúsia postúpiť do extraligy, to znamená skončiť medzi prvými dvoma účastníkmi 2. ligy. Radi by sme tiež, keby sme v kategórii U11 obhájili titul na

letných majstrovstvách Slovenska a najlepšie znovu v našom bazéne vo Vrútkach. V chlapčenských kategóriách nemáme väčšie ambície. Zato juniorky majú potenciál bojovať o majstrovský titul a v ženskej kategórii je reálne skončiť do 2. miesta,“ poznamenal Dušan Kucharik. Mužský tím PVK je až na troch starších hráčov, vrátane 32-ročného Dušana Kucharika, zložený z juniorov do 23 rokov. „Pred Vianocami sme štartovali na turnaji v Novákoch (Dunajský pohár), na ktorom sme za účasti extraligistov (Hornets Košice, Nováky, Topolčany)

obsadili 2. miesto. Bola to dobrá príprava na druhú najvyššiu súťaž, ktorá sa hrá systémom štyroch turnajov za účasti štyroch tímov (Vrútky, Piešťany, Topolčany a Olympia Košice). Čiže každý klub usporiada jeden turnaj, na ktorom hrá každý s každým. Celkovo to predstavuje 12 zápasov. Začíname koncom februára. Očakávam vyrovnané zápasy. Chceme skončiť na prvom alebo druhom mieste, čím by sme si vybojovali právo účasti v extralige. Ja trénujem juniorov, kadetov i starších žiakov, tréner Miroslav Krejzl má na starosti mladších žiakov a prípravku U11.

Naše družstvo do 11 rokov získalo v decembri 2018 bronzovú medailu na zimných majstrovstvách Slovenska v Prešove. Chceme byť v tejto kategórii úspešní aj na letných M-SR, kde budeme obhajovať titul. PVK Vrútky sa znovu bude uchádzať o organizovanie tohto podujatia. Na rozdiel od minulého roka sa šampionátu zrejme zúčastní viac tímov, preto budú musieť byť asi dva turnaje počas dvoch víkendov. Naše ženské a juniorské družstvá sú v podstate identické a vo svojich súťažiach patria k najlepším. V tejto sezóne sme obsadili aj kategóriu žiačok, kde máme mladšie dievčatá, ako je vekový limit, takže od nich budeme môcť očakávať dobré výsledky v horizonte dvoch až troch rokov,“ vyjadril sa Dušan Kucharik. PVK Vrútky je úspešný športový klub, ktorý vychováva talenty. Momentálne je v slovenskej reprezentácii Vrútočanka Karin Kačková (ale sú v nej aj bývalé hráčky klubu a odchovankyne vrútockého vodného póla Miroslava Stankoviánska a Emma Junasová). Nádejne vyzerá brankárka Emma Dvoranová, ktorá bude mať ešte len 15 rokov, ako aj kadet Pavol Tabačár, ktorý si však, žiaľ, zlomil nohu. Pozitívne je tiež to, že záujem o vodné pólo rastie a klubu PVK Vrútky stúpol počet členov.

Ako napredujú kolkári a kolkárky Vrútok?

Extraligové tímové súťaže mužov a žien v kolkoch sa po decembrovej prestávke znovu v januári naplno rozbehli. Ako vstúpili do nového roka družstvá vrútockého klubu?

Vrútočanky patria k najlepším a ako obhajkyne striebra majú v aktuálnej sezóne znovu vysoké ambície. Prvý zápas v roku 2019 odohrali 13. januára v Bratislave s Apollom, s ktorým remizovali. V tejto predohrávke 11. kola nahrala Mária Tomková 557 bodov, Martina Bulkulčíková 553, Lenka Stasinková 546 a Anna Ihnátová (ktorá v zostave nahradila Katarínu Ďurčekovú) 476. „Chceli sme zvíťaziť, ale nepodarilo sa to. V tabuľke sme na 3. mieste so ziskom 15 bodov s bodovou stratou na vedúce Rakovice a druhá je Podbrezová, ktorá má o zápas viac.

O majstrovi sa rozhodne vo vzájomných zápasoch prvých troch družstiev. S Rakovicami (doma sme ich zdolali) budeme hrať v ich kolkárni 26. januára (12. kolo) a druhú Podbrezovú (obhajca titulu) privítame doma 2. februára. Budeme bojovať. V športe to síce niekedy tak býva, že čím viac sa snažíte, tým horšie to ide, ale dúfam, že v Rakoviciach sa to nepotvrdí a zvládneme to. Možno budú domáce hráčky pod dojmom dôležitosti zápasu pod psychickým tlakom, z nervozity môžu urobiť nejaké chybičky. Ale na to sa nespoliehame. My sa sústredíme na seba. Chceme podať kolektívny výkon a každá hráčka musí vydať zo seba maximum. Nielen v Rakoviciach, ale aj doma s Podbrezovou, ktorej máme čo vracať, nakoľko na jeseň sme tam prehrali,“ povedala líderka ženského tímu Lokomotiva Vrútky Mária

Tomková. Kolkári Vrútok absolvovali svoj prvý zápas v novom roku 12. januára v Bratislave s Interom, s ktorým nečakane vysoko prehrali. Potom o týždeň neskôr hrali v Zlatých Klasoch, kde tiež neuspeli. Najbližšie

sa doma predstavia v zápase 14. kola proti Košiciam (2. februára). Cieľom Vrútočanov vo zvyšnej fáze sezóny je posunúť sa v tabuľke vyššie a skončiť do 5. miesta.

**Stranu pripravil:
Ľubomír Chochula**

Kolkár TJ Lokomotiva Vrútky Juraj Kubena v akcii. Foto: chir

LECHANOVINY ☺ ALIAS NOVINY MILANA LECHANA

Čo-to na úvod

- Ahoj, kam sa tak ponáhľaš?
- Idem domov zo silvestrovskej zábavy.
- Teraz? Veď je február.
- No vidíš. A ty ma ešte zdržiavaš.

Dve doteraz nezodpovedané otázky

1. Ako sa dostane vodič snežného pluhu ráno do práce?
2. Termoska drží v zime teplo a v lete chlad. Odkiaľ vie, kedy je leto a kedy zima?

Jahodnícka aktualita

Viete, ako sa v mrazivých dňoch pripravuje rýchle občerstvenie? Nečakanú návštevu usadíte v obývačke a otvoríte okno.

Fero Tučibomba zo Severu

- Fúj, to je ale zima! Vôbec som nespál. Celú noc drkotali moje zuby v pohári.

Upozornenie z Ľadovne

Kto nemá rád zimu, nemôže byť snehuliakom.

Názor z Tomčian

Aký je rozdiel medzi slovenskou hokejovou reprezentáciou a výkonným DVD prehrávačom? Žiadny. Obe prehrávajú všetko.

Viete? Neviete?

Čím chce byť kocka ľadu, keď vyrastie? No predsa ľadovcom.

Inzertný kútik

Stratil som čižmu. Druhú mám. Zn. Predám, alebo kúpim.

Žiako/volo/viny

- Radi pestujeme zimné športy, napríklad ležanie v snehu.
- Úplná zima je, keď ty hovoríš „zima“ a druhý počuje „ľad“.
- Sneh mám veľmi rád, hoci šľahačka mi chutí viac.

Ha-ha-hádanka

Prečo ženy vo februári rozprávajú menej?
Lebo tento mesiac má len 28 dní.

Dve vločky

Stretnú sa na Martinských holiach a jedna sa pýta druhej:
- Kam ideš?
- Do Tatier, oddýchnuť si. A ty?
- Do Bratislavy vyvolať paniku.

P. S.

Ach, koľko krás má tá zima!
Už aby bola jar.

Výherkyňa už má knihu

Vo štvrtok 17. januára si v Penzióne Ľadoveň prevzala výhru v knižnej súťaži MESTSKÝCH NOVÍN Lenka Šályová z Martina – Záturčia. Knihu autorského tria P. Cabadaj, M. Grupač a I. Válek Po martinských uliciach jej venoval vydavateľ MN Martin Kalnický a odovzdal redaktor MN Michal Beňadik. Iba pripomíname, že ju získala za správnu odpoveď na otázku, po kom je pomenovaná ulica, na ktorej nájdeme Múzeum Martina Benku, keď odpovedala, že po Karolovi Kuzmánym. Radi konštatujeme, že knižná

výhra sa dostala skutočne do tých pravých rúk. L. Šályová k tomu povedala: „História Martina nielen mňa, ale aj moju rodinu, zaujíma a viem, že tu pôsobilo mnoho vynikajúcich osobností, po ktorých sú pomenované ulice – ale málo sa o nich vie. Preto vítam, že si budeme môcť v knihe preštudovať mnoho nového a už sa na to teším! Oceňujem, že MESTSKÉ NOVINY sa venujú aj histórii Martina a propagujú dobré knihy, noviny majú skutočne výbornú úroveň a radi ich čítame.“
Autor a foto: (mbk)

